

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava¹

3. - 7. juli 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 10.	Hurbain protiv Belgije , br. 57292/16 4. juli 2023. Veliko Vijeće	<p>Sloboda izražavanja. Anonimizacija sadržaja online članka objavljenog prije dvadeset godina.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Novinskom izdavaču naređeno je da anonimizira, na temelju "prava da bude zaboravljen", internetsku arhiviranu verziju članka objavljenog prije dvadeset godina koji pominje ime vozača koji je prouzrokovao saobraćajnu nesreću sa smrtnom posljedicom. - Cjelovitost arhive digitalne štampe treba biti vodeći princip na kojem se temelji razmatranje svih zahtjeva za uklanjanje ili izmjenu dijela ili cijelog teksta arhiviranog članka, paragraf 185. - Vidjeti razliku između operatora pretraživača i izdavača vijesti, paragraf 207 i 208. - Pojašnjenje obima "prava da bude zaboravljen", neautonomnog prava povezanog sa pravom na poštivanje ugleda i uspostavljanje kriterija i pravila za balansiranje različitih prava koja su u pitanju (paragrafi 205 i 206). (i) priroda arhiviranih informacija; (ii) vrijeme koje je prošlo od događaja i od prvobitne i online publikacije; (iii) savremeni interes za informacijama; (iv) da li je osoba koja polaže pravo na zaborav izuzetno poznata, i njegovo ili njeno ponašanje od tih događaja; (v) negativne posljedice kontinuirane dostupnosti informacija online; (vi) stepen dostupnosti informacija u digitalnoj arhivi; i (vii) uticaj predmetnih mjera na slobodu izražavanja i preciznije na slobodu štampe. - Vidjeti međunarodne i evropske pravne dokumente o pravu da bude zaboravljen i slobodi medija, paragrafi 59 do 87. - Vidjeti uporednopravne dokumente i domaću sudsku praksu, paragrafi 88 do 132. <p>Nema povrede člana 10. Konvencije.</p>
Član 8.	Calvi i C.G. protiv Italije , br. 46412/21 6. juli 2023.	<p>Smještaj u starački dom. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mjera pravne zaštite izrečena starijoj osobi i njegov smještaj u starački dom u društvenu izolaciju u periodu od tri godine. - Obratiti pažnju na novi činjenični scenario: pravo starijih osoba smještenih u starački dom.

¹ Informacije su pripremljene u okviru Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, a na osnovu informacija Evropskog suda za ljudska prava. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud. Predmeti u kojima je utvrđena povreda označeni su **crvenom bojom**, predmeti u kojim nije utvrđena povreda su označeni **zelenom bojom**, dok su predmeti u kojima nije odlučivano o meritumu, već samo o dopustivosti označeni **žutom bojom**. U sedmici od 18. - 22. septembra 2023. godine i sedmici od 26. februara do 1. marta 2024. godine, Evropski sud za ljudska prava nije donio nijednu presudu ili odluku.

	Odjel I	<ul style="list-style-type: none"> - Obratiti pažnju na obavezu Države da promovira učešće invalidnih starijih osoba i starijih osoba ovisnih o tuđoj pomoći u životu zajednice i spriječi njihovu izolaciju ili segregaciju, paragraf 107. - Obratiti pažnju na <i>locus standi</i> rođaka podnosioca predstavke da podnese predstavku u ime podnosioca, paragrafi 64 do 70. - Vidjeti međunarodne i evropske pravne dokumente, paragrafi 50 do 59. <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 6. stav 1. (krivični aspekt)</p> <p>Član 8</p> <p>Član 10.</p>	<p>Tuleya protiv Poljske, br. 21181/19 i 51751/20</p> <p>6. juli 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Ukidanje imuniteta sudiji. Pravo na pravično suđenje, pravo na privatni život i sloboda izražavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukidanje sudiji imuniteta od krivičnog gonjenja i njegova suspenzija sa sudske funkcije od strane Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda zbog javnih izjava na televizijskom kanalu, kao i zbog zahtjeva podnosioca predstavke za preliminarnom presudom Evropskog suda pravde. - Obratiti pažnju na primjenjivost krivičnog aspekta člana 6. na postupak u vezi imuniteta, uprkos činjenici da optužnica protiv podnosioca predstavke nije još podignuta, paragrafi 280 do 300. - Ukidanje imuniteta: očito kršenje domaćeg prava zbog inherentno manjkavog postupka imenovanja sudija u Disciplinsko vijeće od strane reformiranog Državnog sudskog vijeća koje nije bilo neovisno o zakonodavnom i izvršnom tijelu, vidjeti također Reczkowicz protiv Poljske i Juszczyszyn protiv Poljske. - Vidjeti međunarodne i evropske pravne dokumente, paragrafi 209 do 242. <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije. Povreda člana 8. Konvencije. Povreda člana 10. Konvencije.</p>
Član 8.	<p>Guliyev protiv Azerbejdžana, br. 54588/13</p> <p>6. juli 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Razrješenje sa tužilačke funkcije. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razrješenje tužioca sa funkcije zbog ponašanja u privatnom životu, koje se smatralo kršenjem Etičkog kodeksa za zaposlenike tužilaštva. - Obratiti pažnju na ocjenu primjenjivosti člana 8., paragrafi 40 do 43. - Nepredvidljivo tumačenje i primjena domaćeg zakona nisu uspjeli zaštititi podnosioca predstavke od proizvoljnog mješanja. - Odsustvo činjeničnog ili relevantnog pravnog osnova koji bi opravdao razrješenje sa tužilačke funkcije.

		Povreda člana 8. Konvencije.
<p>Član 7.</p>	<p>Tristan protiv Republike Moldavije, br. 13451/15</p> <p>4. juli 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Kažnjavanje samo na osnovu zakona.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osuđujuća presuda podnositeljice predstavke za krivično djelo za koje ona tvrdi da joj se više ne može stavljati na teret nakon što su izmjene odredaba relevantnog krivičnog zakona stupile na snagu dok je krivični postupak protiv nje još bio u toku. - Tumačenje pravnog okvira od strane domaćih sudova nije bilo razumno predvidljivo i smatralo se da nije u skladu sa tekstom predmetnih odredaba, što je dovelo do nesigurnosti. <p>Povreda člana 7. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p> <p>Član 10.</p>	<p>Glukhin protiv Rusije, br. 11519/20</p> <p>4. juli 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Sankcionisanje samostalnog demonstranta. Tehnologija za prepoznavanje lica. Pravo na privatni život i sloboda izražavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sankcionisanje miroljubivog samostalnog demonstranta, koji je prilikom demonstracija koristio kartonski lik političkog aktiviste u prirodnoj veličini sa pratećim transparentom. Izrečena mu je prekršajna sankcija zbog nepodnošenja prethodne najave demonstracija. - Obrada ličnih biometrijskih podataka podnosioca predstavke korištenjem vrlo nametljive tehnologije prepoznavanja lica kako bi ga se identificiralo, lociralo i uhapsilo. - Obratiti pažnju na novi činjenični scenario korištenja tehnologije prepoznavanja lica i praćenja osobe. - Član 10.: propust vlasti da pokažu obavezni stepen tolerancije i predstave "relevantne i dovoljne razloge" za sankcionisanje podnosioca predstavke. - Član 8. u pogledu korištenja tehnologije prepoznavanja lica, potrebe za detaljnim pravilima za uređenje obima i primjenu mjera, kao i jake zaštitne mjere od rizika zloupotrebe i proizvoljnosti. Potreba za zaštitnim mjerama je veća kada se koristi tehnologije prepoznavanja lica uživo, paragraf 82. - Obratiti pažnju na poteškoću podnosioca predstavke da dokaže ograničavanje njegovih prava iz člana 8., odnosno korištenje tehnologije prepoznavanja lica kako bi ga se identificiralo i uhapsilo, paragrafi 69 do 72. - Vidjeti međunarodne i evropske pravne dokumente u vezi zaštite podataka i prepoznavanja lica, paragrafi 35 do 40. <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>

		Povreda člana 8. Konvencije.
Član 8.	<p>B.F. i drugi protiv Švicarske, br. 13258/18 i 3 drugih</p> <p>4. juli 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Spajanje porodice. Pravo na porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje zahtjeva za spajanje porodice nekih izbjeglica, čiji je status izbjeglice bio priznat prema Konvenciji iz 1951. godine. Zahtjevi su odbijeni zato što nisu ispunjavali uslov o finansijskoj neovisnosti. <p>Prvi predmet u kojem je Sud razmatrao uslov finansijske neovisnosti za spajanje porodice izbjeglica, paragraf 95.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obratiti pažnju na obim polja slobodne procjene, paragrafi 94 do 104. - Zahtjev da se ne oslanja na socijalnu pomoć treba primjenjivati s dovoljnom fleksibilnošću, jer se od privremeno primljenih izbjeglica ne bi trebalo zahtijevati da "učine nemoguće" kako bi im se odobrilo spajanje porodice, paragraf 105. - Vidjeti međunarodne i evropske pravne dokumente, paragraf 56 do 65. <p>Povrede člana 8. Konvencije u pogledu tri podnosioca. Nema povrede člana 8. Konvencije u pogledu jednog podnosioca.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 10. - 14. juli 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 41.	G.I.E.M. S.r.l. i drugi protiv Italije (pravično zadovoljenje), br. 1828/06, 24163/07 i 19029/11 12. juli 2023. Veliko Vijeće	<p>Način računanja materijalne štete zbog oduzimanja zemljišta. Pravično zadovoljenje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Računanje naknade za materijalnu štetu prouzrokovanu automatskom i potpunom konfiskacijom nezakonito razvijenog zemljišta bez obzira na krivičnu odgovornost, povreda člana 1. Protokola broj 1. - Obratiti pažnju na faktore koji su uzeti u obzir da bi se ustanovio stepen materijalne štete koji je prouzrokovan konfiskacijom nekretnine, paragraf 40: vrijednost zemljišta i/ili građevina prije konfiskacije, da li se na zemljištu moglo graditi u to vrijeme, namjena zemljišta u pitanju prema relevantnom zakonu i planovima za korištenje zemljišta, trajanje nemogućnosti korištenja zemljišta i gubitak vrijednosti zbog konfiskacije, uz, ukoliko je to primjenjivo, oduzimanje troškova koji su nastali zbog rušenja nezakonitih građevina. - Obratiti pažnju na razliku koje se ističe u predmetu Sud Fondi S.r.l. i drugi protiv Italije (pravično zadovoljenje), paragraf 44. <p>Dodjeljena materijalna i nematerijalna naknada štete.</p>
Član 8.	Emin Huseynov protiv Azerbejdžana (br. 2) , br. 1/16 13. juli 2023. Odjel I	<p>Oduzimanje državljanstva novinaru.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proizvoljno oduzimanje državljanstva novinaru što je rezultiralo da ostane bez državljanstva. U to vrijeme, podnosilac predstavke je bio nezavisan novinar i predsjedavajući NVO za ljudska prava, specijalizirane za zaštitu prava novinara. - Obratite pažnju na novi scenario: podnosilac predstavke je podnio obrazac za zahtjev predsjedniku Republike Azerbejdžan izjavljujući da se želi odreći svog azerbejdžanskog državljanstva i sa pitanjem da li to predstavlja dobrovoljno ili prisilno odricanje. - Vidjeti međunarodne pravne dokumente o stanju bez državljanstva, paragrafi 29 do 34. <p>Povreda člana 8. Konvencije (pravo na privatni život).</p>
Član 2. Član 3.	A. A. protiv Švedske , br. 4677/20 13. juli 2023. Odjel I	<p>Deportacija nakon odbijanja zahtjeva za azil.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deportacija državljanina Libije nakon što mu je odbijen zahtjev za azil. - Prvi predmet u dugo vremena u vezi kompatibilnosti deportacije državljanina Libije sa članom 3. Evropske konvencije i opće nasilne situacije u Libiji; vidjeti međunarodne pravne dokumente na koje Sud upućuje, paragrafi 23 do 33.

		<p>- Sigurnosna situacija u Libiji nije takva da je postojala opća potreba za međunarodnom zaštitom tražilaca azila + procjena domaćih vlasti o pojedinačnim okolnostima podnosioca predstavke je temeljita i utemeljena na racionalnoj osnovi.</p> <p>Nema povrede člana 2. Konvencije. Nema povrede člana 3. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1. (građanski)</p>	<p>Lo Fermo protiv Italije (odluka), br. 58977/12</p> <p>20. juni 2023. (pisani otpisak 13. juli 2023.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Ujednačenost sudske prakse.</p> <p>- Podnositeljica predstavke je 2004. godine bila ljekar u privatnoj zdravstvenoj ustanovi akreditovanoj pri Nacionalnoj zdravstvenoj službi, te se u tom svojstvu prijavila za specijalizaciju. Međutim, na osnovu akta Ministarstva obrazovanja, univerziteta i istraživanja br. 40/A od 4. avgusta 2004. godine prema kojem pravo na specijalizaciju imaju samo ljekari zaposleni u javnim zdravstvenim ustanovama, nije joj odobreno mjesto za specijalističke obuke uprkos tome što je uvrštena na rang listu.</p> <p>- Pravičnost suđenja podnosiocu predstavke zbog ozbiljnih, ali ne i dugotrajnih nedosljednosti u sudskoj praksi najvišeg upravnog suda. Naime, podnositeljica predstavke se žalila da je o njenom predmetu, budući da je stanovnik Sicilije, rješavala regionalna institucija, odnosno Vijeće administrativne pravde za Siciliju, koje je odlučivalo drugačije od središnjih vijeća Consiglio di Stato.</p> <p>- Obratiti pažnju na priznavanje da se intervencija u zakonu koristila kao mehanizam rješavanja problema sa nedosljednošću u domaćoj sudskoj praksi, paragrafi 64 i 65. (vidjeti još jedan rijedak primjer u ovom pogledu predmet Dabanli protiv Turske (odluka)).</p> <p>- Vidjeti upućivanje na Mišljenje br. 20 (2017.) Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) o ulozi sudova u pogledu ujednačene primjene zakona, paragrafi 37 do 67.</p> <p>Nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 6. st. 1 (krivični aspekt)</p>	<p>European Air Transport Leipzig GmbH protiv Belgije, br. 1269/13 i 4 druga</p> <p>11. juli 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Navodni nedostatak pristupa sudu pune nadležnosti.</p> <p>- Predmet se odnosi na novčane sankcije izrečene u iznosima od 12.593 do 122.062,70 eura kompaniji podnosiocu predstavke za prekršaje koje je počinio između aprila 2000. i oktobra 2006. kršenjem pravila o borbi protiv buke u vazdušnom saobraćaju u regionu glavnog grada Brisela. Plaćanje navedenih iznosa naloženo je od strane Briselskog instituta za upravljanje životnom sredinom. Kompanija podnosilac predstavke bezuspješno je uložila žalbu protiv nekih kazni Odboru za životnu sredinu (kada je ovaj pravni lijek uveden), takođe je podnijela zahtjeve za sudsko preispitivanje u vezi sa svakom od novčanih kazni, ali su sve odbijene.</p> <p>- Podnosilac se žali da mu je uskraćen pristup sudu i posebno tvrdi da Conseil d'État nema ovlaštenje da poništi osporene odluke i da u konkretnom slučaju nije izvršio novo ispitivanje činjenica i dokaza koji su mu dostavljeni.</p>

		<p>- Ocjena "pune nadležnosti" belgijskog Državnog vijeća (<i>Conseil d'État</i>) u vezi sa krivičnim aspektom člana 6. i stava 1. Konvencije; također vidjeti u pogledu francuskog Državnog savjeta (<i>Conseil d'État</i>) predmet Dahan protiv Francuske.</p> <p>Nema povrede člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
Član (procesni aspekt)	<p>2. Nemtsova protiv Rusije, br. 43146/15</p> <p>11. juli 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Pravo na život. Nedjelotvornost istrage.</p> <p>- Nedjelotvorna istraga naručenog ubistva istaknutog političara i lidera opozicije.</p> <p>- Obratiti pažnju na razvoj prakse kada je u pitanju adekvatnost istrage, jer istraga nije uspjela da riješi ključni aspekt predmeta tj. identitet osoba koje su mogle naručiti i organizirati zločin, paragraf 116 i nedostatak smislenog pokušaja da se utvrdi da li je ubistvo bilo politički motivirano ili u suprotnom, uspostaviti motiv istog.</p> <p>Povreda člana 2. Konvencije (procesni aspekt).</p>
Član Protokola br. 4	<p>2. S.E. protiv Srbije, br. 61365/16</p> <p>11. juli 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Sloboda kretanja. Putni dokumenti za izbjeglice.</p> <p>- Odbijanje izdavanja putnog dokumenta prizatom sirijskom izbjeglici u periodu od sedam godina, zbog nedostatka podzakonskih akata za primjenu domaćeg zakona o azilu.</p> <p>- Obratiti pažnju na sistemski propust vlasti da djeluju u skladu sa domaćim zakonom, paragraf 85.</p> <p>- Obratiti pažnju na ono što član 46. ukazuje: potreba za zakonskim i operativnim mjerama da se upotpuni zakonski okvir i primjene propisi koji daju djelotvorno pravo na napuštanje zemlje, paragrafi 97 i 98.</p> <p>- Vidjeti upućivanje na dokumente međunarodnog i EU prava, paragrafi 35 do 40.</p> <p>Povreda člana 2. Protokola 4. Konvencije.</p>
Član 10.	<p>Gaspari (br. 2) protiv Armenije, br. 67783/13</p> <p>11. juli 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Sloboda izražavanja.</p> <p>- Osuđujuća presuda građanskom aktivisti za huliganizam zbog komentara upućenih državnom službeniku tokom demonstracija.</p> <p>- Obratiti pažnju na to da su spontani komentari koje je aplikant uputio ocjenjeni kao trenutna emotivna reakcija namijenjena kao oštra kritika stava državnog službenika prema demonstrantima i nije predstavljala bezobzirno omalovažavanje.</p> <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>
Član 3.	<p>Carvajal Barrios protiv Španije</p>	<p>Zabrana mučenja i nečovječnog ponašanja.</p>

	(odluka), br. 13869/22 13. juli 2023. (pisani otpravak) Odjel V	<ul style="list-style-type: none"> - Navodni rizik od izricanja doživotne kazne zatvora bez mogućnosti njenog skraćivanja ako bi podnosilac predstavke bio izručen Sjedinjenim Američkim Državama. - Primjena principa postavljenih u predmetu Sanchez-Sanchez protiv Ujedinjenog Kraljevstva [Veliko vijeće] vidjeti također predmete Hafeez protiv Ujedinjenog Kraljevstva (odluka) i Bijan Balahan protiv Švedske. <p>Nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana.</p>
Član (procesni aspekt)	2. Chennouf i drugi protiv Francuske (odluka), br. 4704/19 13. juli 2023. (pisani otpravak) Odjel V	<p>Preventivne mjere za sprečavanje ubistva. Pravo na život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navodni propust vlasti da poduzmu odgovarajuće korake da spriječe ubistvo rođaka podnosioca predstavke. - Obratiti pažnju na status žrtve podnosioca predstavke zbog priznanja odgovornosti od strane vlasti i <i>ex gratia</i> naknade dodijeljene podnosiocima predstavke. <p>Nedopuštena predstavka - gubitak statusa žrtve.</p>

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
17. - 21. juli 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 10.	Manole protiv Republike Moldavije , br. 26360/19 18. juli 2023. Odjel II	<p>Izdvojeno mišljenje sudije. Sloboda izražavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razrješenje sutkinje jer je novinarki otkrila sažetak razloga za svoje izdvojeno mišljenje prije objave cjelovitog teksta odluke. - Novi scenario u odnosu na obim slobode izražavanja sutkinje; obratiti pažnju na razvoj događaja u ovom pogledu, paragrafi 65 do 67. - Nedostatak ocjene od strane domaćih vlasti srazmjernosti izrečene sankcije, paragrafi 68 do 70. - Obratiti pažnju na to da čak i ako su zahtjevi podnositeljice za pravičnu zadovoljenje (član 41) poslani nekoliko sati nakon isteka roka zbog tehničkih poteškoća, to nije opravdalo njihovo isključenje iz spisa, paragraf 81. - Vidjeti evropske pravne dokumente o slobodi izražavanja sutkinje, paragrafi 39 do 41. <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>
Član 3. Član 8.	D.H. i ostali protiv Sjeverne Makedonije , br. 44033/17 18. juli 2023. Odjel II	<p>Uslovi u pritvoru. Objava fotografija na službenim web stranicama. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Neuspjeh tužene države da dokaže da su policijske vlasti pritvorenim prostitutkama omogućile hranu, vodu i pristup toaletu dok su bile u pritvoru; i neuspjeh domaćih sudova da zaštite pravo pritvorenih prostitutki na poštovanje privatnog života od povrede tog prava objavom njihovih fotografija, snimljenih dok su bile u pritvoru, na internetskim stranicama MUP-a. - Prvi predmet protiv Sjeverne Makedonije u vezi prostitutki. - Vidjeti također u vezi objavljivanja fotografija na zvaničnim stranicama organa vlasti u predmetu Margari protiv Grčke. <p>Povreda člana 8. Konvencije u vezi nedostatka pristupa hrani, vodi i toaletu. Nema povrede člana 3. Konvencije u vezi odgovarajućeg medicinskog liječenja druge, treće i četvrte podnositeljice predstavke. Povreda člana 8. Konvencije u vezi objavljivanja fotografija podnositeljica od strane MUP-a. Nema povrede člana 8. Konvencije zbog objavljivanja fotografija podnositeljica na određenim medijima.</p>

<p>Član 6. (građanski aspekt)</p> <p>Član 3.</p>	<p>Camara protiv Belgije, br. 49255/22</p> <p>18. juli 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Neizvršenje rješenja da se tražiocu azila obezbjedi smještaj i materijalna pomoć.</p> <p>– Odbijanje domaćih vlasti da provedu rješenje o izvršenju kojim se od države zahtijeva da tražiocu azila obezbjedi smještaj i materijalnu potporu.</p> <p>– Imajte na umu primjenjivost člana 6. (građanskog aspekta) na pritužbu povezanu s neizvršavanjem rješenja za izvršenje za smještaj koji se ne odnosi na imigracijski aspekt kao takav (vidjeti i predmet M.K. i drugi protiv Francuske; uporediti sa predmetom Maaouia protiv Francuske [Veliko vijeće]), paragrafi 91 do 94.</p> <p>– Primjena principa iz predmeta M.K. i drugi protiv Francuske u pogledu ocjene iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova u vezi s pritužbom iz člana 3.: nepostojanje građanske tužbe za naknadu štete upotrijebljeno je protiv podnosioca predstavke unatoč činjenici da nije mogao pristupiti smještaju sve dok nije podnio zahtjev ovom Sudu i nakon što je taj Sud primijenio član 39., paragraf 132.</p> <p>– Vidi naznaku iz člana 46. kojom se priznaje sistemska priroda problema neizvršenja o kojem se radi, paragraf 145.</p> <p>Povreda člana 6. Konvencije. Član 3. nedopuštena aplikacija - nisu iscrpljeni domaći pravni lijekovi</p>
<p>Član 10.</p>	<p>Osman i Altay protiv Turske, br. 23782/20 i 40731/20</p> <p>18. juli 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Prava zatvorenika. Prijem časopisa. Sloboda primanja informacija.</p> <p>– Uskraćivanje od strane zatvorskih vlasti mjesečnog časopisa poslanog zatvorenicima poštom bez prolaska kroz administraciju kako je propisano zakonom.</p> <p>– Imajte na umu da odluka o uskraćivanju mjesečnog časopisa mora biti opravdana upućivanjem na njegov sadržaj, a ne samo s obzirom na činjenicu da časopis nije poslan preko zatvorske uprave kako je propisano zakonom, paragrafi 53. i 56.</p> <p>– Primjena načela utvrđenih u predmetu Mehmet Çiftci protiv Turske.</p> <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
28. avgust – 1. septembar 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 8.	C protiv Italije , br. 47196/21 31. avgust 2023. Odjel I	Surogat majčinstvo. Pravo na privatni i porodični život. - Odbijanje registracije podataka sa stranog rodnog lista kojim se utvrđuje odnos između djeteta rođenog kroz surogat majčinstvo u inostranstvu i njenog biološkog oca, kao i između djeteta i njene namjeravane majke. - Uporediti i kontrastirati sa pristupom u predmetima Mennesson protiv Francuske i Labassee protiv Francuske . Povreda člana 8. u vezi odbijanja uspostavljanja pravnog odnosa roditelja i djeteta između podnositeljice predstavke i njenog biološkog oca. Nema povrede člana 8. u vezi odbijanja uspostavljanja pravnog odnosa roditelja i djeteta u slučaju podnositeljice predstavke i njene namjeravane majke.
Član 1. Protokola broj 1	Bagirova i drugi protiv Azerbejdžana , br. 37706/17 i 5 drugih 31. avgust 2023. Odjel I	Zaštita imovine. Eksproprijacija. - Primjer nezakonite eksproprijacije imovine podnosilaca predstavke zbog potreba Države. - Vidjeti status žrtve podnosilaca u pogledu primljenog iznosa naknade štete. Povreda člana 1., Protokola broj 1 Konvencije.
Član 3.	M.A. protiv Italije , br. 70583/17 31. avgust 2023. Odjel I	Maloljetni tražioci azila bez pratnje i njihov smještaj. - Smještaj maloljetnice bez pratnje, tražiteljice azila, navodne žrtve seksualnog zlostavljanja, na skoro osam mjeseci u prihvatni centar za odrasle osobe koji nije bio opremljen da joj da odgovarajuću psihološku pomoć. - Nedavni primjer primjene sudske prakse iz predmeta Mubilanzila Mayeka i Kaniki Mitunga protiv Belgije i predmeta Tarakhel protiv Švicarske [Veliko vijeće], u kontekstu navoda o seksualnom zlostavljanju sa fokusom na odgađanje premještanja podnositeljice predstavke u odgovarajući centar. Povreda člana 3. Konvencije.
Član 3. Član 10.	Verzilov i Drugi protiv Rusije , br. 25276/15	Obaveza provođenja efikasne istrage. Sloboda izražavanja. - Nasilan napad Kozaka na članice feminističkog pankerskog benda - Pussy Riot - tokom nastupa u Sočiju tokom Zimskih olimpijskih igara 2014. godine i nedostatak efikasne istrage o istom.

	<p>29. avgust 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Primjer obaveze provođenja istrage mogućih diskriminatornih motiva kao što su "netrpeljivost političke prirode" (procesni aspekt člana 3. Konvencije), paragraf 78. - Obratiti pažnju na razvoj u vezi odgovornosti Države za djela nedržavnih agenata (materijalni aspekt člana 3. Konvencije), paragrafi 84 i dalje i također u vezi toga vidjeti predmet Lutsenko i Verbytskyy protiv Ukrajine. - Vidjeti evropske i međunarodne pravne standarde koji se odnose na odgovornosti Države za međunarodno nezakonita djela, vidi paragrafe 56 do 58. <p>Povrede člana 3. Konvencije (materijalni i procesni). Povreda člana 10. Konvencije.</p>
<p>Član 10.</p> <p>Član 17.</p>	<p>Lenis protiv Grčke (odluka), br. 47833/20</p> <p>27. juni 2023. (pisani otpisak 31. avgust 2023.)</p> <p>Odjel III</p>	<p>Sloboda izražavanja. Zabrana zloupotrebe prava.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osuđujuća presuda višem službeniku Grčke pravoslavne crkve za članak objavljen na njegovom ličnom blogu koji je sadržao govor mržnje i poticanje na nasilje protiv homoseksualaca. - Prva primjena člana 17. u kontekstu homofobnog govora. - Obratiti pažnju na upućivanje na izvještaj Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije o Grčkoj, paragraf 13. <p>Nedopuštena predstava - nespojiva sa Konvencijom u smislu stvarne nadležnosti.</p>
<p>Član 1. Protokola 12</p>	<p>Kovačević protiv Bosne i Hercegovine, br. 43651/22</p> <p>29. avgust 2023.</p> <p>Napomena: presuda nije konačna – upućena Velikom vijeću</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Izbori. Opšta zabrana diskriminacije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nemogućnost podnosioca predstave, zbog kombinacije teritorijalnih i etničkih kriterija, da glasa za kandidate po svom izboru na parlamentarnim i predsjedničkim izborima. - Diskriminatorno postupanje na osnovu etničke pripadnosti i mjesta prebivališta: trenutno uređenje koje isključuje pojedine građane iz Doma naroda na osnovu etničke pripadnosti pojačalo je etničku podjelu i narušilo demokratsku prirodu izbora, paragraf 56. - Niko ne bi smio biti prisiljen da glasa samo na osnovu propisane etničke pripadnosti, bez obzira na njihova politička uvjerenja, paragraf 74. - Vidjeti evropske pravne dokumente, posebno mišljenja Venecijanske komisije, paragrafi 21 do 27. <p>Povreda člana 1. Protokola 12. Konvencije i u pogledu pritužbe na sastav Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i u pogledu pritužbe na predsjedničke izbore u Bosni i Hercegovini.</p>

<p>Član 2.</p> <p>Član 3.</p> <p>Član 8.</p>	<p>M.A. i drugi protiv Francuske (odluka), broj 63664/19 i 4 ostala</p> <p>27. juni 2023. (pisani otpravak 31. avgust 2023.)</p> <p>Odjel V</p>	<p>Pravo na život. Zabrana nečovječnog postupanja. Pravo na privatni život.</p> <p>- Prostitutke su se žalile na krivičnu zabranu kupovine seksualnih usluga u Francuskoj, čime bi njihov fizički i mentalni integritet bio oštećen, kao i njihovo pravo na ličnu autonomiju i seksualnu slobodu.</p> <p>- Obratiti pažnju na status žrtve podnositeljica predstavke: zakon ne kažnjava prostitutke, nego klijente, paragrafi 36 do 44. Vidjeti i uporediti sa predmetom Open Door i Dublin Well Woman protiv Irske i Vallianatos i drugi protiv Grčke [Veliko vijeće].</p> <p>- Obratiti pažnju na razvoj po pitanju iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova u slučaju kada postoje više podnositeljica predstavke od kojih su samo neke pokrenule postupak pred Državnim vijećem Francuske, paragraf 48.</p> <p>Dopuštena predstavka.</p>
--	---	--

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
4. - 8. septembar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 8.	<p>A i drugi protiv Italije, br. 17791/22</p> <p>7. septembar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Kontakti između roditelja i djeteta. Pravo na porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navodna nemogućnost da A ostvari svoje pravo – kako ga priznaju domaći sudovi – da posjećuje svoju djecu, B i C, i tako uspostavi vezu sa njima. - Obratite pažnju na "potencijalni porodični odnos" između oca i njegove djece, u svjetlu specifičnog konteksta, što dovodi do primjenljivosti člana 8., paragrafi 75 do 77. - Nedostatak adekvatnih i dovoljnih napora domaćih vlasti da osiguraju poštovanje prava A na posjete koje priznaju domaći sudovi. - Obratite pažnju na razmatranje povećane složenosti povezane s tim da su A i njegova djeca korisnici programa zaštite svjedoka od mafije, paragrafi 121 i 122. <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
Član 6. st. 2 Član 7.	<p>Bavčar protiv Slovenije, br. 17053/20</p> <p>7. septembar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Pravo na pravično suđenje. Pretpostavka nevinosti. Kažnjavanje samo na osnovu zakona.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontroverzne javne izjave ministra pravosuđa u kontekstu krivičnog postupka visokog nivoa. - Imajte na umu da je pritužba koja se odnosi i na nepristrasnost i na pretpostavku nevinosti zajedno ispitana prema članu 6. stav 2.; vidjeti i usporediti sa pristupom usvojenim u predmetu Okropiridze protiv Gruzije. - Obratite pažnju na oslanjanje na evropsko i međunarodno pravo u vezi s pranjem novca, paragrafi 76 do 86. <p>Povreda člana 6. st. 2. Konvencije. Nema povrede člana 7. Konvencije.</p>
Član 3. Član 6. st. 1 (građanski aspekt)	<p>Hanževački protiv Hrvatske, br. 49439/21</p> <p>5. septembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Uslovi u pritvoru. Kriteriji prihvatljivosti ustavne tužbe. Promjena sudske prakse Ustavnog suda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak efikasnog pristupa Ustavnom sudu zbog nepredvidive retroaktivne primjene kriterijuma prihvatljivosti za podnošenje ustavne tužbe zbog neadekvatnih uslova pritvora. - Prvi predmet u kojem je utvrđena povreda protiv Hrvatske zbog promjene sudske prakse Ustavnog suda u tom pogledu, ali vidi zabrinutost već izraženu u predmetu Janković i drugi protiv Hrvatske (odluka). <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>

		Kršenje člana 3. Konvencije zbog neadekvatnih uslova pritvora u zatvoru u Zagrebu i Državnom zatvoru Lepoglava. Nema povrede člana 3. Konvencije zbog neadekvatnih uslova pritvora u Zatvoru u Bjelovaru.
Član 6. st. 1. (građanski aspekt)	Van den Kerkhof protiv Belgije , br. 13630/19 5. septembar 2023. Odjel II	Trajanje parničnog postupka. - Predug parnični postupak koji se vodi pred sudom briselskog sudskog okruga. - Obratite pažnju na ono na šta ukazuje član 46.: Tužena država je dužna da se pozabavi strukturalnim problemom predugog trajanja parničnog postupka pred sudovima briselskog sudskog okruga. Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.
Član 5. Protokola broj 7	Blazheski protiv Sjeverne Makedonije (odluka), br. 38692/16 4. juli 2023. (pisani otpravak 7. septembar 2023.) Odjel II	Pravo na socijalnu pomoć. Jednakost supružnika. - Ukidanje socijalne pomoći na osnovu toga što drugi podnosilac predstavke (majka djece) nije bila državljanin u propisanom trajanju i da prvi podnosilac predstavke (otac djece) nije ispunjavao uslove za primanje naknade. - Jedan od rijetkih slučajeva iz člana 5. Protokola br. 7 i prvi put da je Sud morao da razmotri da li pravo na socijalnu pomoć spada u djelokrug <i>ratione materiae</i> ovog člana i, posebno, da li sporna „prava i odgovornost“ spadaju u domen privatnog prava. Nedopuštena predstavka - <i>ratione personae</i> inkompatibilna.
Član 8.	Koilova i Babulkova protiv Bugarske , br. 40209/20 5. septembar 2023. Odjel III	Priznavanje istospolnih parova. Pravo na privatni i porodični život. - Odbijanje domaćih vlasti da navedu bračni status prve podnositeljice predstavke kao udate u njenoj matičnoj knjizi, što je utvrđeno izvodom iz matične knjige vjenčanih homoseksualnih parova izdatom u Ujedinjenom Kraljevstvu. - Odsustvo bilo kakvog oblika pravnog priznavanja i zaštite istopolnih parova: primjena principa utvrđenih u predmetu Fedotova i drugi protiv Rusije [Veliko vijeće]. - Vidjeti također i usporediti s predmetom Orlandi i drugi protiv Italije . Povreda člana 8. Konvencije.
Član 10	Radio TV Kompanija B92 AD protiv Srbije , br. 67369/16 5. septembar 2023.	Sloboda izražavanja. - Nesrazmjerna građanska sankcija izrečena kompaniji podnositeljici predstavke zbog objava u TV vijestima i članku na internetu kojim je oklevetan javni službenik. - Propust domaćih sudova da primjene standarde u skladu sa principima sadržanim u članu 10. ili da svoje odluke zasnuju na prihvatljivoj procjeni relevantnih činjenica, vidi paragraf 102 presude.

	Odjel IV	Povreda člana 10. Konvencije.
Član 8.	Noorzae protiv Danske , br. 44810/20; Sharifi protiv Danske , br. 31434/21; Al-Masudi protiv Danske , br. 35740/21; Goma protiv Danske , br. 18646/22; 5. septembar 2023. Odjel IV	Protjerivanje naseljenih migranata. Pravo na privatni i porodični život. - Protjerivanje naseljenih migranata u kombinaciji sa zabranama ponovnog ulaska nakon osuđujuće presude za nekoliko krivičnih djela. - Primjeri primjene principa postavljenih u predmetu Üner protiv Nizozemske [Veliko vijeće]: vidjeti i uporediti okolnosti ova četiri različita predmeta, koji su svi prihvaćeni istog dana. Povreda člana 8. Konvencije u predmetima <i>Noorzae protiv Danske i Sharif protiv Danske.</i> Nema povrede člana 8. Konvencije u predmetima <i>Al-Masudi protiv Danske i Goma protiv Danske.</i>
Član 8. Član 9.	Mittendorfer protiv Austrije (odluka), br. 32467/22 4. juli 2023. (pisani otpравak 7. septembar 2023.) Odjel IV	Obaveza opće vakcinacije. Pravo na privatni život. - Navodno ograničenje prava podnosioca predstavke na osnovu obaveze opće vakcinacije prema Zakonu o vakcinacijama (na snazi između februara i jula 2022. godine) iako nije bio izložen nijednoj mjeri implementacije. - Vidi ocjenu da li se za podnosioca predstavke može smatrati da je bio pod "direktnim uticajem" Zakona o vakcinacijama u vrijeme podnošenja predstavke Sudu, paragrafi 30 do 32 odluke. Nedopuštena predstavka - inkompatibilna <i>ratione personae</i> i domaći pravni lijekovi nisu iscrpljeni.

<p>Član 6. st. 1, 2 i 3 (d)</p>	<p>Okropiridze protiv Gruzije, br. 43627/16 i 43627/16</p> <p>7. septembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Pravičnost krivičnog suđenja. Porota.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uticaj izjava visoko pozicioniranih službenika na drugu porotu i njihovu nepristrasnost u predmetu podnosioca predstavke, koji su kritikovali presudu prve porote. Dodatne pritužbe na račun navodne nepravičnosti krivičnog postupka: nedostatak obrazloženja presude; pretpostavka nevinosti; prihvatanje glasina kao dokaza i odsutni svjedoci. - Nepristrasnost: nedostatak dovoljnih dokaza da se utvrdi da je druga porota bila pod uticajem pojedinačnih visoko pozicioniranih službenika u vezi neuspjeha prve porote da donese presudu, paragrafi 71 do 75 presude. - Vidjeti i uporediti sa pristupom u predmetu Bavčar protiv Slovenije gdje je slična tužba preispitivana prema članu 6. st. 2. <p>Nema povrede člana 6. st. 1 Konvencije (nepristrasnost). Nema povrede člana 6. st. 1. i 3. d Konvencije (odsutni svjedoci i glasine kao dokazi). Nema povrede člana 6. st. 1. Konvencije (nedostatak obrazloženja).</p>
<p>Član 5. stav 1 (c) Član 18.</p>	<p>Melia protiv Gruzije, br. 13668/21</p> <p>7. septembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Zakonitost pritvora.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakonit pritvor političara opozicije, izrečen kao krajnja mjera u kontekstu krivičnog postupka vođenog protiv njega. - Primjer situacije u kojoj skriveni motiv nije utvrđen uprkos političkim tenzijama i konekstu pritvaranja podnosioca predstavke prije suđenja, paragrafi 135 do 144 presude. <p>Nema povrede člana 5. st. 1. Konvencije. Nema povrede člana 18. u vezi sa članom 5. st. 1. Konvencije (granice korištenja ograničenja prava).</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Gauvin-Fournis i Silliau protiv Francuske, br. 21424/16 i 45728/17</p> <p>7. septembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Istorijski predmet. Medicinski potpomognuta oplodnja. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje da se osobama rođenim putem medicinski potpomognute oplodnje koja uključuje donatora treće strane omogući pristup informacijama o tom darivaocu, u skladu s pravilom kojim se jamči anonimnost u donacijama gameta. - Treba obratiti pažnju na razmatranje progresivne revizije i usvajanje zakona od 1994. do 2021. godine, kao i izbor da se novi režim ograniči na osobe rođene nakon 2022. godine, paragrafi 119 do 123 presude. - Istorijski predmet: novi francuski zakon stupio je na snagu 2022. godine. - U vezi prava na poznavanje vlastitog porijekla, vidjeti i uporediti sa predmetom Odièvre protiv Francuske [Veliko vijeće]. <p>Potrebno je obratiti pažnju na oslanjanje na relevantne međunarodne i evropske materijale, paragrafi 58 do 64. Vidjeti i uporedno pravne elemente, paragrafi 65 do 73.</p> <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
11. - 15. septembar 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 2. (materijalni aspekt)</p>	<p>Ainis i drugi protiv Italije, br. 2264/12</p> <p>14. septembar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Smrt u pritvoru.</p> <p>– Propust domaćih vlasti da dovoljno i razumno zaštite život rođaka podnosioca predstavke koji je umro od predoziranja drogom dok je bio u policijskom pritvoru.</p> <p>- Zabilježite osnovne mjere opreza koje su vlasti trebale poduzeti i uporedite ovaj pristup sa Osman testom; vidjeti i usporediti sa predmetom Daraibou protiv Hrvatske.</p> <p>Povreda člana 2. Konvencije.</p>
<p>Član 10.</p>	<p>Eigirdas i VJ “Demokratijos plėtros fondas” protiv Litvanije, br. 84048/17 i 84051/17</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Sloboda izražavanja.</p> <p>- Neopravdana obaveza objavljivanja odluka medijskog samoregulatornog tijela koje je disciplinski kaznilo podnosioca predstavke za kršenje novinarske i izdavačke etike u odnosu na dva članka o pitanjima od javnog interesa.</p> <p>- Imajte na umu da je medijskoj kući priznato da ima reputaciju i pravo na zaštitu, paragraf 108 presude.</p> <p>Povreda člana 10. Konvencije (miješanje nije neophodno u demokratskom društvu).</p>
<p>Član 3. Član 11.</p>	<p>Geylani i drugi protiv Turske, br. 10443/12</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Upotreba vodenih topova u demonstracijama. Zabrana mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja (procesni i materijalni aspekt). Sloboda okupljanja i udruživanja.</p> <p>- Upotreba vodenog topa od strane policije da rastjera mirne demonstracije što je dovelo do povrede drugog podnosioca predstavke kojeg je pogodila voda pod pritiskom.</p> <p>- Obratite pažnju na relevantne zaštitne mjere u vezi s upotrebom vodenih topova u demonstracijama: sudska praksa o upotrebi suzavca i gumenih metaka primjenjiva <i>mutatis mutandis</i>, s obzirom na opasnu prirodu vodenih topova: policijske operacije – uključujući upotrebu vodenih topova - da budu odobrene i dovoljno propisane domaćim zakonom u okviru sistema adekvatnih i djelotvornih mjera zaštite od proizvoljnosti, zloupotrebe sile i nesreća koje se mogu izbjeći.</p> <p>Povreda člana 3. Konvencije. Povreda člana 11. Konvencije.</p>

<p>Član 1. Protokola broj 1</p>	<p>Yaşaroğlu protiv Turske, br. 78661/11</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Oduzimanje imovine na granici.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oduzimanje, u nedostatku osuđujuće presude za krivično djelo krijumčarenja, 25 kg zlatnog nakita unesenog u zemlju zbog nedostatka carinske deklaracije. - Primjer oduzimanja bez prethodne osuđujuće presude. <p>Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>N.F. i drugi protiv Rusije, br. 3537/15 i 8 drugih</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Obrada ličnih podataka u vezi krivičnih postupaka. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesrazmjern karakter obrade ličnih podataka podnosioca predstavke u pogledu obustavljenih krivičnih postupaka ili osuđujućih presuda koje su poništene ili brisane iz evidencije. - Opsežan sistem pohrane podataka: podaci koji se automatski prikupljaju i pohranjuju u bazama podataka nakon što je pojedinac bio krivično gonjen i, u vezi sa krivičnim presudama, bez obzira na prirodu i težinu počinjenog djela - odsustvo dovoljnih garancija protiv zloupotrebe i mogućnosti revizije. <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 3. Član 5. st. 1 Član 14.</p>	<p>Lapunov protiv Rusije, br. 28834/19</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Zabrana mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja (materijalni i procesni aspekt) samostalno i u vezi sa zabranom diskriminacije. Pritvor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Otmica, pritvor i mučenje podnosioca predstavke od strane državnih agenata u Čečeniji zbog njegove seksualne orijentacije. - Obratiti pažnju na teret dokazivanja, paragraf 106. Sud smatra da je podnosilac predstavke iznio <i>prima facie</i> tvrdnju da je od 16. do 28. marta 2017. bio pritvoren od strane policije u Groznom i da ga je zlostavljala. S obzirom na to da Vlada nije dostavila uvjerljiva objašnjenja koja bi mogla opovrgnuti te tvrdnje, Sud zaključuje da Vlada nije ispunila svoje obaveze dokazivanja suprotnog. Sud zaključuje da je podnosilac predstavke bio pritvoren i podvrgnut zlostavljanju od strane državnih službenika, kao što se navodi. - Sistemski neuspjeh u istrazi nepriznatih pritvora i nestanaka u Čečeniji općenito se proširio na neefikasnost istraga u Čečeniji u pogledu članova 2. i 3. Konvencije, pritužbe protiv državnih službenika, paragraf 113. <p>Povreda člana 3. Konvencije (materijalni i procesni). Povreda člana 14. u vezi sa članom 3. Povreda člana 5. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 3. Član 5.</p>	<p>Romanov i drugi protiv Rusije,</p>	<p>Zaštita LGBTI zajednice.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepreduzimanje efikasnih preventivnih mjera u cilju zaštite pripadnika LGBTI zajednice.

<p>Član 11.</p> <p>Član 14.</p>	<p>br. 58358/14 i 5 drugih</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Nasilni verbalni i fizički napadi motivisani mržnjom od strane privatnih lica tokom demonstracija i provođenje efikasne istrage o homofobičnim motivima kontrademonstranata.</p> <p>- Imajte na umu da podnosilac predstavke može tvrditi da je žrtva navodne povrede člana 5. st. 1. Konvencije, jer se iznos koji mu je dosuđen na ime nematerijalne štete od strane domaćih sudova ne može smatrati odgovarajućom i dovoljnom nadoknadom, paragraf 86. presude.</p> <p>- Obratite pažnju na ono na šta ukazuje član 46 - Tužena država je slobodna da izabere način na koji će ispuniti svoju zakonsku obavezu prema članu 46., paragraf 98 presude.</p> <p>Povreda član 3. Konvencije u vezi sa članom 14 (materijalni i procesni aspekt). Povreda člana 11. Konvencije. Povreda člana 5. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 1.</p> <p>Član 8.</p>	<p>Wieder i Guarnieri protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 64371/16 i 64407/16</p> <p>12. septembar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Masovno presretanje komunikacija. Pravo na privatni život.</p> <p>- Teritorijalna nadležnost države u odnosu na navodno masovno presretanje komunikacija podnosioca predstavke koji žive izvan tužene države.</p> <p>- Novo pitanje nadležnosti kada se pošiljalac ili primalac komunikacije nalazi izvan državne teritorije: ovdje podnosioci predstavke žive u Njemačkoj i Sjedinjenim Američkim Državama.</p> <p>- Član 8: utvrđivanje povrede na osnovu razloga utvrđenih u predmetu Big Brother Watch i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva [Veliko vijeće].</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Baret i Caballero protiv Francuske, brojevi 22296/20 i 37138/20</p> <p>14. septembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Pravo na privatni život.</p> <p>- Opšta zakonska zabrana posthumne potpomognute oplodnje na teritoriji Francuske i izvoza polnih ćelija i embriona u tu svrhu u Španiju, gdje je ta praksa dozvoljena.</p> <p>- Usporediti i staviti u kontrast sa predmetom Pejiřilová protiv Češke Republike sa dodatnim elementom u ovom slučaju u vezi sa zabranom prenosa gameta u drugu državu.</p> <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 14. u vezi sa članom 2. Protokola broj 1</p>	<p>Valiullina i drugi protiv Latvije, br. 56928/19 i 2 druga</p>	<p>Navodi o diskriminaciji u obrazovanju.</p> <p>- Zakonske izmjene kojima se povećava udio predmeta koji se podučavaju na jedinom državnom jeziku, latvijskom, za razliku od ruskog, u javnim školama.</p>

	14. septembar 2023. Odjel V	<p>- Obratite pažnju na obim člana 2. Protokola broj 1 uz Konvenciju: on ne garantuje pravo na obrazovanje na jeziku koji nije službeni jezik države, paragrafi 128 do 136.</p> <p>- Obratite pažnju na oslanjanje na Mišljenje Venecijanske komisije pod naslovom „O nedavnim izmjenama i dopunama zakona o obrazovanju na jezicima manjina u Latviji“. (CDL-AD(2020)012, 18. juni 2020. godine), kao i druge međunarodne i evropske dokumente, paragrafi 81 do 95.</p> <p>Nema povrede člana 14. u vezi sa članom 2. Protokola br. 1. Član 2. Protokola broj 1 – nedopuštena predstavka – <i>ratione materiae</i> inkompatibilna.</p>
--	------------------------------------	---

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
25. - 29. septembar 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 6. st. 1</p> <p>Član 7.</p> <p>Član 11.</p>	<p>Yüksel Yalçınkaya protiv Turske, br. 15669/20</p> <p>26. septembar 2023.</p> <p>Veliko Vijeće</p>	<p>Krivični postupak. Korištenje šifrovanih aplikacija.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osuđujuća presuda za članstvo u oružanoj terorističkoj organizaciji u odlučujućem dijelu zasnovana na korištenju šifrovane aplikacije za razmjenu poruka (ByLock), bez utvrđivanja sastavnih elemenata krivičnog djela na individualizovan način. Dovođenje u pitanje prava na odbranu zbog neobjavlivanja neobrađenih podataka dobijenih sa ByLock servera koje nije uravnoteženo adekvatnim proceduralnim mjerama zaštite. - Imajte na umu da se osnovne zaštitne mjere zagarantovane članom 7. ne smiju primjenjivati manje strogo kada je u pitanju krivično gonjenje i kažnjavanje za teroristička djela, paragraf 270. - Osuđujuća presuda podnosiocu predstavke bez propisnog utvrđivanja postojanja svih sastavnih elemenata krivičnog djela (uključujući njegovu specifičnu namjeru) na individualizovan način, paragraf 267. - Elektronski dokazi se u mnogo čemu razlikuju od tradicionalnih oblika dokaza i pokreću različita pitanja pouzdanosti, ali to ne zahtijeva drugačiju primjenu mjera zaštite prema članu 6. stav 1., paragraf 312. - Priznanje da elektronski dokazi mogu, u principu, biti veoma važni u borbi protiv terorizma ili drugog organizovanog kriminala, ali ih domaći sudovi ne smiju koristiti na način koji podriva osnovna načela pravičnog suđenja, paragrafi 312 i 313. - Odstupanje prema članu 15., čak i ako je opravdano, nema za posljedicu oslobađanje država od obaveze poštovanja vladavine prava, niti im daje <i>carte blanche</i> da se upuste u ponašanje koje može dovesti do proizvoljnih posljedica za pojedince, paragraf 350. - Vidi naznaku iz člana 46: od tužene države se traži da preduzme opšte mjere za rješavanje sistemskog problema u pogledu pristupa domaćih sudova korištenju ByLock-a, paragraf 418. <p>Povreda člana 7. Konvencije. Povreda člana 6. st. 1. Konvencije. Povreda člana 11. Konvencije.</p>
<p>Član 1. Protokola broj 1</p>	<p>Yordanov i drugi protiv Bugarske,</p>	<p>Oduzimanje nezakonito stečene imovine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oduzimanje imovine podnosioca predstavke kao „nezakonito stečene“ bez preciziranja zabranjenog ponašanja koje je rezultiralo njihovim sticanjem ili uspostavljanja bilo kakve veze između te imovine i ponašanja.

	<p>br. 265/17 i 26473/18</p> <p>26. septembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>- Obratite pažnju na sličan pristup onom u predmetu Todorov i drugi protiv Bugarske, vidjeti paragraf 122: i obratite pažnju na mišljenje Suda da je značajan broj nedostataka identifikovanih u predmetu <i>Todorov i drugi protiv Bugarske</i> zadržan u novom zakonodavstvu usvojenom 2012. godine, paragraf 114.</p> <p>- Vidi citirane relevantne dokumente EU-a, paragrafi 59 do 66.</p> <p>Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>
<p>Član 8</p>	<p>Vinškovský protiv Češke Republike (odluka), br. 59252/19</p> <p>5. septembar 2023. (pisani otpravak 28. septembar 2023.)</p> <p>Odjel V</p>	<p>Pravo na kontakt sa djetetom bivšeg partnera. Pravo na porodični život.</p> <p>- Odbacivanje zahtjeva podnosioca predstavke da mu se priznaju prava na kontakt sa djetetom njegove bivše partnerice sa kojom je živio dvije godine.</p> <p>- Obratite pažnju na upotrebu izraza "socijalno roditeljstvo" po prvi put od strane Suda, paragrafi 40 do 48.</p> <p>- Primjenjivost člana 8. (porodični život) na takve odnose, <i>in casu</i> koji se smatraju <i>de facto</i> vezom roditelj-dijete koja čini porodični život, paragrafi 40 do 42.</p> <p>- Primjena općih principa navedenih u slučajevima prava na kontakt i u sadašnjem kontekstu prava na kontakt između „socijalnih roditelja“ i djece njihovog bivšeg partnera, paragraf 43., vidi i predmete Nazarenko protiv Rusije i V.D. i drugi protiv Rusije.</p> <p>Nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 2. - 6. oktobar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 3.</p> <p>Član 5.</p>	<p>Ghazaryan i Bayramyan protiv Azerbajdžana, br. 33050/18</p> <p>5. oktobar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Zakonitost pritvora. Boravak u samici.</p> <p>- Produženo zatvaranje u samicu sina podnosioca predstavke, bez objektivne procjene nužnosti i procesnih zaštitnih mjera koje jamče razmjernost mjere i njegovu dobrobit.</p> <p>- Obratiti pažnju na postojanje iznimnih okolnosti koje dopuštaju podnosiocima predstavke da podnesu predstavku u ime i za račun svog ranjivog sina, paragrafi 76 do 81, usporediti s predmetom Asgarova i Veselova protiv Armenije (odluka).</p> <p>Povreda člana 3. Konvencije. Povreda člana 5. st. 1. Konvencije. Povreda člana 5. st. 3. Konvencije. Povreda člana 5. st. 4. Konvencije.</p>
<p>Član 37. st. 1 (b)</p>	<p>Hasanov i drugi protiv Azerbejdžana (odluka), broj 2059/16 i 3 ostala</p> <p>12. septembar 2023. (pisani otpravak 5. oktobar 2023.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Osudjujuća presuda za nedopušteno posjedovanje oružja i masovne nereda.</p> <p>- Stvar riješena nakon ukidanja osudjujućih presuda podnosiocima predstavke, njihovog oslobađanja i naknade štete.</p> <p>- Obratiti pažnju na razliku između toga da li su podnosioci predstavke zadržali status žrtve (u smislu člana 34.) i da li je stvar riješena (u smislu člana 37. st. 1 (b)). Vidjeti i usporediti sa predmetom Pisano protiv Italije (skinut sa liste predmeta [Veliko vijeće]).</p> <p>Predstavke skinute sa liste predmeta.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Andrzej Ruciński protiv Poljske, br. 22716/12</p> <p>5. oktobar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Ograničenje imovine. Obaveze države.</p> <p>- Pojedinačno i prekomjerno opterećenje nametnuto podnosiocu predstavke zbog ograničenja njegove lične i poslovne imovine na razdoblje od tri godine u kontekstu dugotrajnih poreznih postupaka.</p> <p>- Neuspjeh domaćih vlasti da razmotre manje nametljive mjere.</p> <p>- Podnosilac predstavke morao je snositi značajne finansijske posljedice radi različite prakse domaćih vlasti: Država mora preuzeti odgovornost za greške ili propuste proizašlih iz njenih djela, paragraf 91.</p> <p>Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>

<p>Član 3.</p>	<p>Shahzad protiv Mađarske br. 2, br. 37967/18</p> <p>5. oktobar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Migranti. Zabrana nečovječnog i ponižavajućeg postupanja. (materijalni i procesni aspekt).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zlostavljanje migranta od strane mađarske policije dok su ga sprovodili nazad na drugu stranu ograde mađarske granice sa Srbijom, kao i nedostatak istrage o ovome. - Usporediti sa pristupom koji se primjenjuje u predmetima "potiskivanja migranata nazad". <p>Povreda člana 3. Konvencije (materijalni i procesni).</p>
<p>Član 10.</p>	<p>Ikotity i drugi protiv Mađarske, br. 50012/17</p> <p>5. oktobar</p> <p>Odjel I</p>	<p>Sloboda izražavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poslanici opozicije kažnjeni zbog isticanja plakata tokom interpelacije stranačkog kolege bez dozvole. - Primjena načela ustanovljenih u predmetu Karácsony i drugi protiv Mađarske [Veliko vijeće]. <p>Nema povrede člana 10. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1.</p>	<p>Repeşco i Repeşcu protiv Republike Moldavije, br. 39272/15</p> <p>3. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Ponavljanje krivičnog postupka. Pravično suđenje (krivični aspekt).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje Vrhovnog suda da ponovo otvori krivični postupak uprkos kredibilnim navodima podnosioca predstavke da su izjave, korištene protiv njih, dobivene zlostavljanjem. - Primjena predmeta Moreira Ferreira protiv Portugala (br. 2) [Veliko vijeće] u vezi sa primjenjivošću člana 6. (krivični aspekt). - Obratiti pažnju na razvoj događaja u vezi sa činjenicom da je Sud skinuo sa liste predmeta prethodnu predstavku podnosioca koja se odnosila na član 3. na osnovu jednostrane izjave koju je dala Vlada i koju su podnosioci predstavke prihvatili, paragrafi 28 do 30. <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>A.A.K. protiv Turske, br. 56578/11</p> <p>3. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Starateljstvo nad podnositeljicom predstavke, određeno nakon postupka kojim je zaključeno da pati od psihičkog poremećaja koji joj umanjuje poslovnu sposobnost. - Usporediti sa predmetom Ivinović protiv Hrvatske i A.N. protiv Litvanije vezano za zastupanje od strane advokata u postupku tokom kojeg se odlučuje o poslovnoj sposobnosti osobe. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>

<p>Član 10.</p>	<p>Durukan i Birol protiv Turske, brojevi 14879/20 i 13440/21</p> <p>3. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Sloboda izražavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepostojanje pravnog osnova za izricanje presude kojom su podnosioci predstavke uslovno osuđeni na kazne zatvora, zbog propagiranja terorističke organizacije i vrijeđanje predsjednika Turske. - Primjena načela na koje je nedavno ukazano u predmetu Grosam protiv Češke Republike [Veliko vijeće] i Fu Quan, s.r.o. protiv Češke Republike [Veliko vijeće] u vezi sa prigovorom Vlade o neiscrpljivanju pravnih lijekova na domaćem nivou, vidjeti paragrafe 41 i 42. <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1.</p>	<p>Efgan Çetin i drugi protiv Turske, br. 14684/18</p> <p>3. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Zaštita životne sredine. Pravično suđenje (građanski aspekt)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nemogućnost osporavanja administrativne odluke kojom se ne zahtijeva provođenje procjene uticaja na životnu sredinu u vezi sa geotermalnim postrojenjem u blizini maslinika i kuća podnosilaca predstavke. - Obratite pažnju na procjenu statusa žrtve u predmetu koji se tiče životne sredine, paragraf 26. <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 4. Protokola br. 7</p>	<p>Vasile Sorin Marin protiv Rumunije, br. 17412/16</p> <p>3. oktobar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Zabrana dvostrukog kažnjavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predmet se odnosi na navod podnosioca predstavke da je dva puta kažnjen, prvo novčanom kaznom, a potom i krivičnom presudom, za isto djelo, odnosno za društveno uvredljivo ponašanje kojim se narušava i javni red. - Vođenje više postupaka, nije provedeno na integrisan način da čini koherentnu cjelinu i nije proporcionalno. <p>Povreda člana 4. Protokola br. 7. (ne bis in idem)</p>
<p>Član 34.</p>	<p>Asgarova i Veselova protiv Armenije (odluka), br. 24382/15</p> <p>12. septembar 2023. (pisani otpravak 5. oktobar 2023.)</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Pravo na podnošenje predstavke Sudu u ime druge osobe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak izuzetnih okolnosti koje omogućavaju podnosiocima predstavki da podnesu predstavku u ime i za račun svojih partnera bez pismenog ovlaštenja. - Usporediti procjenu <i>locus standi</i> sa predmetom Ghazaryan i Bayramyan protiv Azerbejdžana. <p>Nedopuštena predstavka - inkompatibilna <i>ratione personae</i>.</p>

<p>Član 3.</p>	<p>El-Asmar protiv Danske, br. 27753/19</p> <p>3. oktobar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Upotreba tzv. peper spreja od strane policije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neefikasna istraga o upotrebi tzv. peper spreja protiv agresivnog zatvorenika u ćeliji za posmatranje, bez prethodnog upozorenja. - Usporediti s predmetom Tali protiv Estonije, paragraf 78; i Ali Güneş protiv Turske, paragrafi 39 do 41., u kojem je Sud naveo da se “peper sprej ... ne smije koristiti u zatvorenim prostorima” na osnovu izvještaja Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) o ovoj temi. <p>Povreda člana 3. Konvencije (materijalni i procesni aspekt).</p>
<p>Član 8.</p> <p>Član 14.</p>	<p>Gurbanov protiv Armenije, br. 7432/17</p> <p>5. oktobar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Predaja tijela umrlog srođnicima. Pravo na privatni i porodični život. Zabrana diskriminacije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poslije trideset osam dana izvršena je preaja tijela sina podnosioca predstavke, azerbejdžanskog vojnika, nakon njegove smrti tokom pucnjave na jermensko-azerbejdžanskoj granici. - Obratiti pažnju na novi scenario u vezi sa odlaganjem vraćanja tijela rođacima u kontekstu neprijateljstava na armensko-azerbejdžanskoj granici. - Objektivno i razumno opravdanje za različit tretman pri vraćanju tijela sina podnosioca predstavke u odnosu na tijela preminulih armenskih vojnika: opći kontekst neprijateljstva i napetosti između dvije zemlje koji zahtijeva različite mjere za te različite situacije. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p> <p>Nema povrede člana 14. u vezi sa članom 8.</p>
<p>Član 1.</p> <p>Protokola br. 1</p>	<p>Sàrl Couttolenc Frères protiv Francuske, br. 24300/20</p> <p>5. oktobar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Oduzimanje imovine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prenos instalacija ski liftova kojima upravlja kompanija podnosilac predstavke lokalnim vlastima, prema takozvanom pravilu „povrata imovine“ (<i>règle dite des "biens de retour"</i>). Kompanija je bila u mogućnosti da komercijalno eksploatiše spornu opremu više od dvadeset osam godina nakon stupanja na snagu zakona od 9. januara 1985. godine koji je rezultirao opštom klasifikacijom usluge ski lifta kao “javne usluge”. - Široko polje procjene. Važnost legitimnog cilja kojem se težilo u pogledu kontinuiteta javne službe kao dijela politike regionalnog planiranja. - Novi i specifičan scenario. <p>Nema povreda člana 1. Protokola br. 1.</p>

<p>Član 1.</p>	<p>Ohanyan i drugi protiv Azerbejdžana (odluka), br. 74508/16</p>	<p>Nedostatak nadležnosti tužene države za navodna kršenja Konvencije. - Nedostatak nadležnosti Armenije/Azerbejdžana za navodna kršenja Konvencije tokom „Četvorodnevnog rata“ na teritoriji izvan linije kontakta između Armenije/Azerbejdžana i „Republike Nagorno-Karabah“.</p> <p>- Obratiti pažnju na primjenu načela sadržanih u predmetu Gruzija protiv Rusije (II) [Veliko vijeće], u vezi sa nedostatkom „efikasne kontrole“ nad nekim područjem i odsustvom „ovlasti i kontrole državnog agenta“ nad pojedincima.</p> <p>Predstavke nedopuštene - inkompatibilne <i>ratione loci</i> i <i>ratione personae</i>.</p>
	<p>Hakobyan protiv Azerbejdžana (odluka), brojevi 74566/16 i 74573/16</p>	
	<p>Allahverdiyev protiv Armenije (odluka), br. 25576/16</p>	
	<p>Aliyev protiv Armenije (odluka), br. 25589/16</p>	
<p>12. septembar 2023. (pisani otpravak 5. oktobar 2023.)</p> <p>Odjel V</p>		

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 9. - 13. oktobar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 3. (procesni aspekt)</p> <p>Član 4. Protokola br. 4</p>	<p>S.S. i drugi protiv Mađarske, br. 56417/19</p> <p>12. oktobar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Protjerivanje migranata.</p> <p>- Predmet se odnosi na vraćanje dvije porodice (državljana Jemena i Avganistana) iz Mađarske u Srbiju nakon njihovog privođenja na aerodromu u Budimpešti, navodno bez individualne procjene njihove situacije.</p> <p>- Premještanje dvije porodice migranata na vanjsku stranu mađarske granice sa Srbijom predstavlja protjerivanje.</p> <p>- Imajte na umu dvije posebne karakteristike ovog predmeta: pritužba u smislu procesnog aspekta člana 3. različita je od predmeta Ilias i Ahmed protiv Mađarske [Veliko vijeće], budući da su podnosioci predstavke stigli na aerodrom avionom; a prebačeni su u Srbiju jer su koristili lažne pasoše.</p> <p>Povreda člana 4., Protokola broj 4 Konvencije. Povreda člana 3. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 2</p>	<p>U.Y. protiv Turske, br. 58073/17</p> <p>10. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Disciplinska mjera. Pretpostavka nevinosti.</p> <p>- Mjera premještanja na niže radno mjesto izrečena državnom službeniku zbog nedoličnog ponašanja, po osnovu ranije krivične prijave za seksualno uznemiravanje po kojoj je krivični postupak protiv njega obustavljen.</p> <p>- Jezik korišten u upravnom postupku za koji je utvrđeno da je nespojiv sa presumpcijom nevinosti.</p> <p>Povreda člana 6. st. 2. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Anagnostakis protiv Grčke, br. 26504/20</p> <p>10. oktobar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Kontakti roditelja i djeteta. Pravo na porodični život.</p> <p>- Neizvršenje sudskih odluka kojima se podnosiocu predstavke odobravaju prava na kontakt sa njegovim djetetom. Neprovođenje se ne pripisuje nemaru relevantnih organa.</p> <p>- Nedavni primjer gdje se smatralo da su nadležni organi učinili dovoljno, uporedite sa predmetima I.S. protiv Grčke, E.K. protiv Latvije, A i drugi protiv Italije.</p> <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>

<p>Član 8.</p>	<p>I.V. protiv Estonije, br. 37031/21</p> <p>10. oktobar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Usvojenje. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neuspjeli pokušaj državljanina Latvije da dobije poništenje odluke estonskog suda kojom je njegovog biološkog sina usvojio muž majke. - Novi i interesantan scenario. <p>Povreda člana 8. Konvencije (procesni aspekt).</p>
<p>Član 6. st. 1. (građanski aspekt)</p>	<p>Davchev protiv Bugarske (odluka), br. 39247/14</p> <p>19. septembar 2023. (pisani otpravak 12. oktobar 2023.)</p> <p>Odjel III</p>	<p>Disciplinska odgovornost tužilaca. Razrješenje sa funkcije šefa istražnog odjeljenja.</p> <p>Predstavka se, iz perspektive člana 6. Konvencije, odnosi na nedostatak pristupa sudu za osporavanje razrješenja podnosioca predstavke sa njegove pozicije šefa istražnog odjeljenja regionalnog javnog tužilaštva. Dotično lice se takođe žali na nedostatak nezavisnosti i nepristrasnosti Vrhovnog upravnog suda u kontekstu postupka za utvrđivanje ništavosti njegovog razrješenja sa prethodne funkcije tužioca.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obratite pažnju na novi scenario vezano za primjenjivost člana 6. (građanski aspekt). <p>Član 6. st. 1. (pristup sudu) nedopuštena predstavka - <i>ratione materiae</i> inkompatibilna Član 6. st. 1. (nezavisnost) nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana</p>
<p>Član 6. st. 1. Član 8.</p>	<p>Pengezov protiv Bugarske, br. 66292/14</p> <p>10. oktobar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Suspenzija sa sudijske funkcije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sudija je suspendovan kako bi se održalo povjerenje javnosti u sudski sistem nakon što je procesuiran za krivična djela za koja se pretpostavlja da su počinjena u vršenju prijašnjih dužnosti. <p>Predstavka se uglavnom odnosi na kompatibilnost ove suspenzije sa pravom podnosioca predstavke na poštovanje njegovog privatnog života, kao i na njenu usklađenost sa zahtjevima pravičnog suđenja, posebno u pogledu zahtjeva nezavisnosti i nepristrasnosti i obima kontrole koju sprovodi Vrhovni upravni sud tokom postupka sudske revizije ove odluke.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1. (sudska revizija). Nema povrede člana 6. st. 1. (nezavisnost i nepristrasnost). Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 11.</p>	<p>Internationale Humanitäre Hilfsorganisation e. V. protiv Njemačke, br. 11214/19</p>	<p>Borba protiv međunarodnog terorizma.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zabrana udruženja podnosioca predstavke, što podrazumijeva njegovo raspuštanje i konfiskaciju imovine, zbog značajnih finansijskih donacija dobrotvornim društvima povezanim s terorističkom organizacijom Hamas. - Novina u predmetu: borba protiv terorizma izvan tužene države. Obratiti pažnju na zaštitu koncepta međunarodnog razumijevanja kao legitimnog cilja u smislu člana 11., stava 2., paragrafi 74 do 76.

	10. oktobar 2023. Odjel IV	<p>„Sud je već prepoznao da borba protiv terorizma ima legitimne ciljeve prema članu 11. stav 2. Konvencije, posebno one javne sigurnosti, sprečavanja nereda i zaštite prava drugih. Dok se ovaj slučaj razlikuje od prethodnih slučajeva utoliko što se tiče borbe protiv međunarodnog terorizma općenito, nezavisno od opipljive prijetnje državi ugovornici, borba protiv međunarodnog terorizma ipak može poslužiti sprječavanju nereda, a države moraju biti sposobni da preduzmu mjere da se njihova teritorija ne koristi za omogućavanje terorizma i raspirivanje nasilja u sukobima u inostranstvu. Sud dalje primećuje da je član 11. stav 2. Konvencije široko formulisan bez ograničavanja država da preduzimaju mjere samo za zaštitu prava i sloboda pojedinaca u okviru njihove jurisdikcije. Zaštita koncepta međunarodnog razumijevanja kako se tumači i primjenjuje u ovom slučaju stoga predstavlja legitimni cilj prema članu 11. stav 2. Konvencije zaštite prava i sloboda drugih, što uključuje i pravo na život pojedinaca koji žive u inostranstvu.“</p> <p>Nema povrede člana 11. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1.</p> <p>Član 7.</p> <p>Član 1. Protokola br. 1</p> <p>Član 14.</p>	<p>Costa Santos protiv Portugala (odluka), br. 64144/14</p> <p>19. septembar 2023. (pisani otpравak 12. oktobar 2023.)</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Hartije od vrijednosti.</p> <p>- Oglašavanje krivim podnosioca zahtjeva za upravne prekršaje po Zakonu o tržištu hartija od vrijednosti u vezi sa nezakonitim sticanjem dionica javnih preduzeća. Obavezan je da plati kaznu u iznosu od 50.000Eur, te vrati procjenjenu vrijednost nezakonito stečene imovine u iznosu od 425.091,48 eura.</p> <p>Pozivajući se na član 6. stavovi 1. i 2. Konvencije, podnosilac predstavke se žali na nedostatak pravičnosti postupka. Pozivajući se na član 7. stav 1. Konvencije, on navodi da njegova osuda nije predviđena zakonom. Prema članu 14. u vezi sa članom 6. Konvencije i članom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, podnosilac predstavke se žali da je bio strožije osuđen od Caixa Geral de Depósitos, banke preko koje je vršio različite finansijske transakcije.</p> <p>- Obratiti pažnju na primjenjivost člana 6. u tom kontekstu, paragrafi 60 do 63.</p> <p>Nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana.</p>
Član 41.	<p>Credit Europe Leasing Ifn S.A. protiv Rumunije (pravično zadovoljenje), br. 38072/11</p> <p>10. oktobar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Pravično zadovoljenje.</p> <p>- Zbirna naknada za materijalnu i nematerijalnu štetu pretrpljenu povredom člana 1. Protokola br. 1 zbog dugotrajne zapljene imovine kompanije podnosioca predstavke i nemogućnosti za djelotvorno osporavanje oduzimanja imovine u postupku u kojem nije bila stranka.</p> <p>Dodijeljena je naknada za materijalnu i nematerijalnu štetu.</p>

<p>Član 8.</p>	<p>C.P. i M.N. protiv Francuske, brojevi 56513/17 i 56515/17</p> <p>12. oktobar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Utvrđivanje očinstva. Pravo na privatni i porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje domaćih sudova da ispitaju tužbu podnosioca predstavke, koji je tvrdio da je biološki otac djeteta, s ciljem da ospori zakonski utvrđeno očinstvo u cilju utvrđivanja svog, primjenom pravila za izračunavanje roka od pet godina u kombinaciji sa obavezom da se dijete pridruži kao stranka u postupku (<i>obligation d'attraire en la cause l'enfant</i>). - Zanimljiv scenario: ne o zastari kao takvoj, već o njenom tumačenju od strane domaćih sudova. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 7.</p>	<p>Total S.A. i Vitol S.A. protiv Francuske, brojevi 34634/18 i 43546/18</p> <p>12. oktobar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Kažnjavanje na osnovu zakona.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osuđujuća presuda izrečena kompanijama podnosiocima predstavke za krivično djelo podmićivanja stranih javnih dužnosnika na osnovu predvidivog i pristupačnog zakona. - Zanimljiv činjenični scenarij: plaćanje mita u spornim iračkim trgovačkim operacijama nafte, u suprotnosti s UN-ovim programom „nafta – za – hranu“. - Obratiti pažnju na procjenu predvidljivosti. <p>Nema povrede člana 7. Konvencije.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 16. - 20. oktobar 2022. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 8.</p>	<p>Locascia i drugi protiv Italije, br. 35648/10</p> <p>19. oktobar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Zaštita okoliša. Odlaganje otpada. Pravo na privatni život.</p> <p>– Dugotrajna nesposobnost domaćih vlasti da osiguraju pravilno funkcioniranje usluga prikupljanja, obrade i odlaganja otpada tokom vanrednog stanja koje je na snazi više od petnaest godina zbog krize upravljanja otpadom koja pogađa regiju Kampanije u kojoj su podnosioci predstavke živjeli, te nepreduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se osigurala efikasna zaštita prava podnosilaca predstavke na poštovanje njihovog privatnog života u pogledu zagađenja životne sredine uzrokovanog deponijom koja se nalazi između opština u kojima su živjeli.</p> <p>- Nadovezivanje na predmet protiv Italije u vezi prikupljanju otpada, sa dodatnim elementom deponije. Pogledajte također predmet Cordella i drugi protiv Italije.</p> <p>- Član 1. Protokola br. 1: vidjeti ocjenu u pogledu nemogućnosti podnosilaca predstavke da dobiju potpunu restituciju poreza plaćenog za usluge prikupljanja, tretmana i odlaganja otpada za koje se smatra da su unutar široke slobode procjene države ugovornice u oblikovanju i provođenju politike u oblasti oporezivanja, paragraf 157.</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije u pogledu upravljanja uslugama prikupljanja, tretmana i odlaganja otpada u periodu od 11. februara 1994. do 31. decembra 2009. godine.</p> <p>Nema povrede člana 8. Konvencije u pogledu upravljanja uslugama prikupljanja, tretmana i odlaganja otpada u periodu od 1. januara 2010. godine.</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije (materijalni aspekt) u vezi sa propustom italijanskih vlasti da poduzmu potrebne mjere da zaštite pravo podnosilaca predstavke na privatni život u vezi sa zagađenjem životne sredine uzrokovanim deponijom "Lo Uttaro".</p> <p>Nema povrede člana 8. Konvencije (procesni aspekt) u vezi sa navodnim propustom italijanskih vlasti da podnosiocima predstavke dostave informacije o zagađenju životne sredine uzrokovanom deponije „Lo Utaro“.</p>
<p>Član 3.</p> <p>Član 5. stav 1.</p> <p>Član 13.</p>	<p>A.D. protiv Malte, br. 12427/22</p> <p>17. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>De facto pritvor. Zabrana nehumanog ili ponižavajućeg tretmana (materijalni aspekt).</p> <p>- Naredba o ograničenju kretanja (iz zdravstvenih razloga) u trajanju od dva mjeseca, što predstavlja <i>de facto</i> pritvor, i uslovi tog pritvora u raznim imigracionim centrima koji predstavljaju nehumani ili ponižavajući tretman.</p> <p>- Obratite pažnju na propust vlasti da utvrde da li je stavljanje podnosioca predstavke u imigracioni pritvor predstavljalo krajnju mjeru za koju nije bilo alternative - uslov u domaćem zakonu, paragraf 190.</p>

		<p>- Obratite pažnju na indikacije iz člana 46.: tužena država je dužna da preduzme opšte mjere kako bi osigurala da: (1) pravni osnov u domaćem zakonu za pritvor iz zdravstvenih razloga je u skladu sa principom pravne sigurnosti; i da (2) se relevantni domaći zakon efektivno primjenjuje u praksi, tj. da se ranjive osobe ne pritvaraju, da su potrebni periodi pritvora ograničeni tako da ostaju povezani sa osnovom pritvora koji se primjenjuje u kontekstu imigracije i da se pritvor obavlja na odgovarajućim mjestima i uslovima s obzirom na taj kontekst, paragrafi 210 i 211 presude.</p> <p>Povreda člana 3. Konvencije. Povreda člana 5. stav 1. (za dva različita perioda pritvora). Povreda člana 13. u vezi sa članom 3. Konvencije.</p>
<p>Član 6. stav 1.</p> <p>Član 8.</p>	<p>Bîzdîga protiv Republike Moldavije, br. 15646/18</p> <p>17. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Kontakt roditelja i djeteta. Navodi o nasilju u porodici. Pravično suđenje (građanski aspekt). Pravo na privatni život.</p> <p>- Ograničenje prava podnositeljice predstavke na kontakt sa njenim sinom odlukom donesenom u postupku koji nije bio razuman, pravičan i dovoljno svrsishodan.</p> <p>- Imajte na umu propust domaćih vlasti da uzmu u obzir navodnu istoriju nasilja u porodici podnosioca predstavke, relevantan i obavezan faktor koji treba odvagnuti u procjeni, paragraf 62.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije. Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 3.</p> <p>Član 8.</p> <p>Član 14.</p>	<p>Luca protiv Republike Moldavije, br. 55351/17</p> <p>17. oktobar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Nasilje u porodici. Kontakt roditelja i djeteta. Zaštita žrtve nasilja.</p> <p>- Propust domaćih organa da zaštite podnositeljicu predstavke od nasilja u porodici i njihov propust da preduzmu brze mjere da podrže podnositeljicu predstavke u održavanju kontakta sa svojom djecom, ostavljajući je da sama brani svoja prava. Domaće vlasti su svojim postupcima dozvolile nasilje u porodici što odražava diskriminatorski odnos prema podnositeljici predstavke kao ženi.</p> <p>- Primjena načela u predmetu Kurti protiv Austrije [Veliko vijeće] u pogledu procjene rizika u slučajevima nasilja u porodici i navesti procjenu uznemiravanja kao oblika nasilja u porodici.</p> <p>- Vidjeti i predmet Pisică protiv Republike Moldavije i obavezu domaćih vlasti da uzmu u obzir kontekst nasilja u porodici prilikom odlučivanja o pravima na kontakt.</p> <p>Povreda člana 3. (materijalni i procesni aspekt) Konvencije. Povreda člana 8. Konvencije. Povreda člana 14. u vezi sa članom 3.</p>
<p>Član 2.</p> <p>Član 13.</p>	<p>Dimaksyan protiv Armenije, br. 29906/14</p>	<p>Smrt nastupila tokom služenja vojnog roka. Pravo na život (materijalni i procesni aspekt).</p> <p>- Smrt sina podnosioca predstavke nakon što ga je drugi vojnik slučajno upucao tokom služenja obaveznog vojnog roka.</p>

	17. oktobar 2023. Odjel IV	<ul style="list-style-type: none"> - Obratite pažnju na propust domaćih vlasti da osiguraju efikasnu primjenu relevantnih i adekvatnih sigurnosnih propisa o rukovanju oružjem i njihov propust da sprovedu postojeći regulatorni okvir koji reguliše organizaciju hitne medicinske pomoći vojnicima. - Obratite pažnju na odgovornost za organizovanje hitne medicinske pomoći u kontekstu aktualnih neprijateljstava u Nagorno-Karabahu, paragraf 96. - Obratite pažnju na pravnu nemogućnost traženja naknade za nematerijalnu štetu pretrpljenu uslijed gubitka života nečijeg djeteta, paragraf 113. <p>Povreda člana 2. Konvencije (materijalni i procesni aspekt). Povreda člana 13. u vezi sa članom 2. Konvencije.</p>
Član 2. Član 13.	Hovhannisyan i Karapetyan protiv Armenije , br. 67351/13 17. oktobar 2023. Odjel IV	<p>Smrt nastupila tokom služenja vojnog roka. Pravo na život (materijalni i procesni aspekt).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepreduzimanje mjera za zaštitu života dvojice vojnika ubijenih u pucnjava tokom služenja vojnog roka od strane drugog vojnika koji ima krivični dosije. - Regrutacija kriminalca: savremeno i interesantno pitanje. - Obratite pažnju na pravnu nemogućnost traženja naknade za nematerijalnu štetu pretrpljenu uslijed gubitka života nečijeg djeteta. <p>Povreda člana 2. Konvencije (materijalni i procesni). Povreda člana 13. u vezi sa članom 2. Konvencije.</p>
Član 41.	Samsin protiv Ukrajine , br. 38977/19 19. oktobar 2023. Odjel V	<p>Pravično zadovoljenje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbacivanje zahtjeva podnosioca predstavke za naknadu materijalne štete jer je formulisao potpuno drugačiji zahtjev od prvobitnog zahtjeva zasnovanog na činjenicama koje su se dogodile nakon izricanja presude kojom je dosuđena naknada nematerijalne štete. - Nedostatak uzročne veze između novog potraživanja i povrede utvrđene u presudi kojom je dosuđena naknada nematerijalne štete. <p>Odbijen zahtjev za naknadu materijalne štete.</p>
Član 6. st. 1.	Molchanova protiv Ukrajine (odluka), br. 4465/18	<p>Pravično suđenje (građanski aspekt).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navodna prekomjerna dužina postupka u vezi sa imovinskopravnim zahtjevom podnosioca predstavke u krivičnom postupku.

	<p>26. septembar 2023. (pisani otpravak 19. oktobar 2023.)</p> <p>Odjel V</p>	<p>- Pojašnjenje za ukrajinske predmete u vezi sa početkom primjene člana 6. u građanskom aspektu na zahtjeve koje su žrtve podnijele u okviru krivičnog postupka.</p> <p>Nedopuštena predstava – očigledno neosnovana.</p>
--	---	--

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
30. oktobar – 3. novembar 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 10.	<p>Bild GmbH & Co. KG protiv Njemačke, br. 9602/18</p> <p>31. oktobar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Zabrana objavljivanje policijskog hapšenja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mjera osiguranja kojom je naređeno informativnom web sajtu da prestane objavljivati snimke sa nadzornih kamera policijskog hapšenja bez zamagljivanja lica jednog od policajaca, kao i svako drugo buduće objavljivanje neuređenih snimaka sa nadzornih kamera bez obzira na prateće izvještavanje. - Primjena predmeta Axel Springer AG protiv Njemačke [Veliko vijeće] i Von Hannover protiv Njemačke (br. 2) [Veliko vijeće]. Sudska praksa u donekle novom kontekstu: izvještavanje medija o navodnom policijskom zlostavljanju upotrebom javnih nadzornih kamera, paragrafi 31 do 45. - Obratiti pažnju na prava državnih službenika (policajaca), paragraf 35. - Nedostatak uspostave ravnoteže između zabrane objavljivanja i budućih neuređenih snimaka sa nadzornih kamera, paragrafi 41 i 42. <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>
Član 14. u vezi sa članom 5.	<p>Stott protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 26104/19</p> <p>31. oktobar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Navodna razlika u tretmanu zatvorenika. Uslovi za ranije puštanje na slobodu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlika u postupanju u vezi podobnosti za rano puštanje na slobodu između podnosioca predstavke, zatvorenika na odsluženju produžene kazne zatvora i standardnih zatvorenika na odsluženju kazne zatvora i zatvorenika sa diskrecionom doživotnom kaznom zatvora. - Zatvorenici osuđeni na produženu kaznu zatvora nisu dovoljno slični zatvorenicima pod različitim režimima sankcioniranja koji mogu predstavljati različite stepene počinjenja i opasnosti; uporediti i kontrastirati sa predmetom Clift protiv Ujedinjenog Kraljevstva, paragrafi 101 do 104. - Sporne zakonodavne mjere nisu van širokog polja slobodne procjene koje države ugovornice uživaju u pitanjima zatvorenika i kaznene politike, paragrafi 107 i 108. <p>Nema povrede člana 14. u vezi sa članom 5. Konvencije.</p>
Član 41.	<p>N.M. i Drugi protiv Francuske (pravično)</p>	<p>Pravo na pravično zadovoljenje zbog povrede Konvencije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravično zadovoljstvo nakon utvrđivanja kršenja člana 1. Protokola br.1. zbog retroaktivne primjene zakona. - Jednokratni iznos dodijeljen za materijalnu i nematerijalnu štetu koju su podnosioci predstavke pretrpjeli.

	zadovoljstvo), br. 66328/14 2. novembar 2023. Odjel V	
--	--	--

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 6. - 10. novembar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 6. st. 1. (građanski aspekt)	Toivanen protiv Finske , br. 46131/19 9. novembar 2023. Odjel I	Pravično suđenje. Nepristrasnost suda. - Odluka vršioca dužnosti predsjednika Apelacionog suda da proslijedi preispitivanje žalbe podnosioca predstavke (protiv oduzimanja njegove advokatske licence) proširenom sastavu tog suda nakon rasprave i vijećanja pred sudskim vijećem. - Prosljeđivanje nije dovelo do gubitka mogućnosti za podnosioca predstavke da učestvuje u procesu donošenja odluka. Postojanje proceduralnih garancija. Opsežno ispitivanje postupka pred Apelacionim sudom od strane Vrhovnog suda utvrdilo je da je propisano domaćim zakonom i da nije manjkavo. Zakon kojim se utvrđuju kriteriji za prenos potpuno dostupni podnosiocu predstavke. Detaljne razloge za prosljeđivanje dao je vršilac dužnosti predsjednika suda koje je detaljno ispitao Vrhovni sud. Nema razloga za sumnju da prenos nije bio objektivno opravdan. Postupci su pružili dovoljne garancije da isključe svaku legitimnu sumnju u pogledu nepristrasnosti Apelacionog suda. - Obratiti pažnju na interesantan scenario i primjenu uspostavljenih principa. - Sve moguće nedostatke u žalbenom postupku koje je ispravio Vrhovni sud. Nema povrede člana 6.st. 1. Konvencije.
Član 3. Protokola br. 1	Güngen protiv Turske (odluka), br. 58811/18 10. oktobar 2023. (pisani otpravak 9. novembar 2023.) Odjel II	Odbijanje registracije kandidata za izbore. - Odbijanje registracije podnosioca predstavke kao kandidata na listi pro-kurdske političke stranke na osnovu toga što nije bio podnio presudu kojom se potvrđuje restitucija njegovih građanskih prava nakon što je 2013. godine krivičnom presudom oglašen krivim za krivično djelo pomoć i članstvo u terorističkoj organizaciji. - Vidjeti metodologiju o proizvoljnosti i proporcionalnosti. - Vidjeti referencu na izvještaj Venecijanske komisije o kodeksu dobrih praksi u izbornim pitanjima, paragraf 33. Nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana.
Član 2. (procesni materijalni aspekt)	Durdaj i drugi protiv Albanije , br. 63543/09 i 3 drugih 7. novembar 2023.	Djelotvornost istrage i krivičnog postupka. - Djelotvornost istrage i krivičnog postupka koji je uslijedio u vezi eksplozije u tvornici za rasklapanje oružja što je rezultiralo smrću i teškim tjelesnim povredama. - Obratiti pažnju na novi scenario i uporediti sa predmetom Öneryıldız protiv Turske [Veliko vijeće].

	Odjel III	- Vidjeti referencu na pravo podnosioca i opće javnosti "da znaju" okolnosti i ulogu službenih lica, paragraf 235. Povreda člana 2. Konvencije (procesni aspekt). Materijalni aspekt člana 2. je nedopušten - gubitak statusa žrtve i neiscrpljivanje domaćih pravnih lijekova.
Član 6. st. 1. (građanski aspekt) Član 1. Protokola br. 1	Legros i Drugi protiv Francuske , br. 72173/17 i 17 drugih 9. novembar 2023. Odjel V	Izmjena roka za ulaganje žalbe. - Nedostatak predvidljivosti primjene novog roka za ulaganje žalbe, na sudski postupak koji je bio u toku kada je stupila na snagu izmjena. - Obratiti pažnju na interesantan scenario, također vidjeti i uporediti sa predmetom Çela protiv Albanije . Povreda člana 6. st. 1. Konvencije. Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.
Član 3.	Lang protiv Ukrajine , br. 49134/20 9. novembar 2023. Odjel V	Izručenje lica u SAD. – Nema dokaza koji bi ukazivali na stvarni rizik od <i>de iure</i> ili <i>de facto</i> nesmanjive kazne doživotnog zatvora u slučaju da podnosilac predstavke bude izručen i osuđen u SAD. - Slijediti i primijeniti test iz predmeta Sanchez-Sanchez protiv Ujedinjenog Kraljevstva [Veliko vijeće]. Nema povrede člana 3. Konvencije.
Član 6. st. 2	Rimšević protiv Latvije (odluka), br. 31634/18 10. oktobra 2023. (pisani otpravak 9. novembar 2023.) Odjel V	Pretpostavka nevinosti. - Djelotvornost novouvedenog pravnog lijeka u krivičnom postupku za dobivanje pravne zaštite za navodno kršenje pretpostavke nevinosti. - Vidjeti razvoj u vezi kompleksnog pitanja iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova u predmetima pretpostavke nevinosti (vidjeti također i uporediti sa predmetom Mamaladze protiv Gruzije). Nedopuštena predstavka – nisu iscrpljeni domaći pravni lijekovi.

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
13. - 17. novembar 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 3.	W.A. i drugi protiv Italije , br. 18787/17 16. novembar 2023. Odjel I	Deportacija u Sudan. Zabrana mučenja (procesni aspekt). - Navodna deportacija pet državljana Sudana u sklopu grupe 40 migranata deportiranih u zemlju svog porijekla i rizik da budu podvrgnuti nečovječnom i ponižavajućem postupanju u svojoj zemlji porijekla protivno članu 3. Konvencije. - Obratiti pažnju na procesni novitet: Sud je od Odjela belgijske policije zatražio vještačenje u pogledu da li su podnosioci predstavke bili dio deportirane grupe, u skladu sa pravilom A1 st. 1 i 2 Poslovnika Suda. Upućivanje Suda na izvještaj o usporedbi lica kao odgovor na podnesak Vlade da podnosioci predstavke nisu, kako su naveli, pripadnici grupe deportiranih ljudi, paragrafi 13 do 17 (uporediti sa upućivanjem na otiske prstiju u kontekstu EU: baze podataka Eurodaca i SIS-a (Šengenski informacijski sistem). Nema povrede člana 3. Konvencije (procesni aspekt) u pogledu prvog podnosioca. U odnosu na ostale podnosiocce predstavka nedopuštena - očigledno neosnovana.
Član 3. (materijalni i procesni) Član 5. st. 1 (f), 2 i 4	A.E. i drugi protiv Italija , br. 18911/17 i 2 druga 16. novembar 2023. Odjel I	Pokušaj deportacije. Uslovi hapšenja i prevoza migranata. - Materijalni uslovi hapšenja državljana Sudana i njihov transfer autobusom do migrantskog centra i nazad u kontekstu pokušaja deportacije od strane organa vlasti u zemlju njihovog porijekla. - Obratiti pažnju na prilično novi činjenični scenario uključujući i duge transfere autobusom između migrantskih centara (preko 15 sati) u teškim uslovima. Povreda člana 3. Konvencije u vezi sa materijalnim uslovima podnosioca predstavke tokom njihovog hapšenja i transfera. Povreda člana 3. Konvencije u vezi sa zlostavljanjem drugog podnosioca. Povreda člana 5. st. 1, 2 i 4 Konvencije u vezi drugog, trećeg i četvrtog podnosioca predstavke.
Član 3. (materijalni aspekt)	Vukušić protiv Hrvatske , br. 37522/16 14. novembar 2023. Odjel II	Uslovi u zatvoru. - Neopravdano dug boravak zatvorenika u specijalno osiguranoj tapaciranoj ćeliji (bez odjeće, sa stalno upaljenim svjetlom). - Obratiti pažnju na novu stvar u vezi dužeg boravka u samici u tapaciranoj ćeliji. - Obratiti pažnju na upućivanje na izvještaje Komiteta za zabranu mučenja, paragrafi 37 do 40. Povreda člana 3. Konvencije zbog stavljanja podnosioca predstavke u specijalno osiguranu ćeliju. Povreda člana 3. Konvencije zbog zatvorskih uslova za podnosioca predstavke.

<p>Član 4. Protokola br. 7</p>	<p>C.Y. protiv Belgije, br. 19961/17</p> <p>14. novembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Zabrana dvostrukog suđenja/kažnjavanja. <i>Ne bis in idem.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Paralelni krivični i upravni postupak protiv podnosioca predstavke zato što je prijavio organima vlasti usluge koje nije pružio i usluge koje je pružio, ali ne u skladu sa zakonom. - Primjer metodologije koja se treba primjenjivati u takvim predmetima. <p>Nema povrede člana 4. Protokola broj 7 Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1 (građanski aspekt)</p>	<p>Cangi i Drugi protiv Turske, br. 48173/18</p> <p>14. novembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Procjena ekološkog uticaja. Eksploatacija zlata.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Učešće podnosioca predstavke u upravnom postupku vezanom za procjenu ekološkog uticaja u vezi eksploatacije zlata metodom izlučivanja cijanida u rudniku. - Obratiti pažnju na obrazloženje u odnosu na ne(primjenjivost) <i>ratione materiae</i> člana 6. st. 1 u odnosu na aktiviste podnosioca predstavke, ovisno o blizini njihovog boravišta ili imovine pomenutom rudniku, paragrafi 33 do 38 (uporediti i kontrastirati sa predmetom Okuy i Drugi protiv Turske, paragrafi 64 do 69; vidjeti također predmet Taşkin i Drugi protiv Turske, paragrafi 131 do 134, i Ivan Atanasov protiv Bugarske, paragrafi 91 do 96). <p>Nema povrede člana 6. stava 1. Konvencije zbog nemogućnosti da postavlja pitanja vještacima.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije zbog neobjavlivanja dokumentacije iz sudskog spisa.</p>
<p>Član 2. (procesni materijalni aspekt)</p>	<p>Nika protiv Albanije, br. 1049/17</p> <p>14. novembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Smrt tokom političkog protesta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tokom političkog protesta koji se pretvorio u nasilje ispred ureda premijera, smrtno je pogođen rođak podnosioca predstavke od strane državnih organa. - Obratiti pažnju na razvoj događaja u vezi upotrebe vatrenog oružja, posebno za zaštitu imovine (<i>in casu</i> ureda premijera): Član 2. ne dozvoljava upotrebu smrtonosne sile za zaštitu imovine kao takve, paragrafi 147 do 152. - Obratiti pažnju na ono što ukazuje član 46., paragrafi 177 i 178: organi vlasti trebaju nastaviti (koliko god je to moguće) sa svojim nastojanjima da rasvijetle okolnosti smrti rođaka podnosioca predstavke i identificiraju i sankcioniraju odgovorne. <p>Povreda procesnog aspekta člana 2. Konvencije.</p> <p>Povreda materijalnog aspekta člana 2. Konvencije.</p>
<p>Član 6. stav 1. (krivični aspekt)</p>	<p>Figurka protiv Ukrajine, br. 28232/22</p>	<p>Nepriistrasnost suda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odsustvo tužioca pred apelacionim sudom u postupku protiv podnosioca predstavke zbog manjeg saobraćajnog prekršaja, koji se ne kažnjava kaznom zatvora.

	Odjel V	<p>- Podnosilac predstavke mora pokazati, u konkretnim okolnostima predmeta, zašto se odsustvo tužilaštva može smatrati da stvara objektivno opravdanu sumnju u nepristrasnost suda; uporediti i kontrastirati sa pristupom u predmetu Mikhaylova protiv Ukrajine i Karelin protiv Rusije.</p> <p>Nema povrede člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 14. zajedno sa članom 2. Protokola broj 1</p>	<p>Džibuti i drugi protiv Latvije, br. 225/20 i 2 drugih</p> <p>16. novembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Upotreba zvaničnog jezika u privatnim školama.</p> <p>- Nediskriminatorne zakonodavne izmjene koje povećavaju dio predmeta koji se predaju u privatnim školama na jedinom zvaničnom jeziku, latvijskom i time smanjuju upotrebu ruskog kao nastavnog jezika.</p> <p>- Nadovezivanje na predmet Valiullina i Drugi protiv Latvije koji se odnosio na implementaciju obrazovne reforme usvojene u Latviji u 2018. godine u vezi javnih škola.</p> <p>Nema povrede člana 14. u vezi sa članom 2. Protokola br. 1.</p> <p>Preostali dio pritužbe nedopušten.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>G.T.B. protiv Španije, br. 3041/19</p> <p>16. novembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Pravo na privatni život.</p> <p>- Neuspjeh da se djeluje sa propisanom temeljitošću da se pomogne ranjivom maloljetniku, državljaninu Španije, rođenom u inostranstvu, da dobije rodni list koji njegov dostupni roditelj nije obezbjedio i konzekventno lične isprave.</p> <p>- Obratiti pažnju na razvoj sudske prakse u ovom novom scenariju: pravo na poštivanje privatnog života prema članu 8. treba posmatrati da obuhvata, u principu, i pravo pojedinca da se njegovo rođenje registrira, i konzekventno, u relevantnim situacijama, da ima pristup drugim ličnim ispravama, paragraf 118.</p> <p>- Organi domaćih vlasti imaju pozitivnu obavezu da djeluju sa propisanom temeljitošću da pomognu podnosiocu predstavke, ranjivom maloljetniku, koji nije mogao dobiti svoj rodni list i lične isprave zbog roditeljskog nemara, paragraf 124.</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 20. - 24. novembar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 6. st. 1 (građanski aspekt)</p> <p>Član 8.</p>	<p>Wałęsa protiv Poljske, br. 50849/21</p> <p>23. novembar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Vanredni pravni lijek. Pravo na privatni život.</p> <p>- Nakon vanredne žalbe državnog tužioca, Vijeće za vanrednu reviziju i odnose sa javnošću Vrhovnog suda ukinulo je pravosnažnu presudu za klevetu donesenu prije deset godina u korist podnosioca predstavke.</p> <p>- Član 6. st. 1: pronalazak povrede na osnovu razloga iz predmeta Dolińska-Ficek i Ozimek protiv Poljske u svjetlu testa iz tri koraka koji je formuliran u predmetu Guðmundur Andri Ástráðsson protiv Islanda [Veliko vijeće].</p> <p>- Utvrđeno da je vanredni žalbeni postupak bio nekompatibilan sa principom pravne sigurnosti.</p> <p>- Obratiti pažnju na oslanjanje na zaključke u vezi sa pritužbom po članu 6. za utvrđivanje nezakonitosti prema članu 8., vidi paragraf 290.</p> <p>- Obratiti pažnju na postupak donošenja presuda u pilot predmetima, paragrafi 319 do 327 i opće mjere naznačene od strane Suda, paragrafi 328 do 332.</p> <p>Povreda člana 6. stava 1. Konvencije u vezi prava na nezavisan i nepristrasan sud osnovan po zakonu. Povreda člana 6. stava 1. Konvencije u vezi principa pravne sigurnosti. Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 2. (procesni aspekt)</p>	<p>Erdal Muhammet Arslan i Drugi protiv Turske, br. 42749/19</p> <p>21. novembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Obaveze države za prevenciju prirodnih katastrofa poput zemljotresa.</p> <p>- Djelotvoran pravni lijek i adekvatna reakcija pravosuđa ponuđena podnosiocima predstavke u vezi smrti njihovog rođaka zakopanog pod ruševinama hotela nakon razornog zemljotresa.</p> <p>- Obratiti pažnju na obaveze Države u smislu prevencije prirodnih katastrofa kao što je zemljotres, paragrafi 128 do 133.</p> <p>Nema povrede člana 2. Konvencije.</p>
<p>Član 11.</p>	<p>Laurijsen i Drugi protiv Nizozemske, br. 56896/17 i 4 drugih</p> <p>21. novembar 2023.</p>	<p>Sloboda okupljanja.</p> <p>- Hapšenje i osuđujuća presuda izrečena podnosiocima predstavke zbog učešća u protestu protiv najavljene deložacije iz zgrade sa ilegalnim stanarima.</p> <p>- Vidi Kudrevičius i Drugi protiv Litvanije [Veliko vijeće] kao relevantan predmet, ali sa novim scenariom (zgrada sa ilegalnim stanarima).</p>

	Odjel III	<p>- Obratiti pažnju na primjenjivost člana 11.: opstruktivno ili ometajuće ponašanje i dalje bi moglo biti zaštićeno tom odredbom, a ponašanje podnosioca predstavke tokom okupljanja nije bilo takve prirode i mjere da bi njihovo učešće u protestu bilo van područja primjene zaštite člana 11. Konvencije.</p> <p>Povreda člana 11. Konvencije.</p>
--	-----------	---

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
27. novembar – 1. decembar 2023.**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 34.</p> <p>Član 35. st. 1.</p>	<p>Communauté Genevoise D'Action Syndicale (CGAS) protiv Švicarske, br. 21881/20</p> <p>27. novembar 2023.</p> <p>Veliko vijeće</p>	<p>COVID 19. Mjere zaštite. Zabrana javnog okupljanja.</p> <p>– Mjere zaštite od Covida-19 kojima su javni događaji bili zabranjeni u tuženoj Državi na dva i po mjeseca na početku pandemije: neopravdana odluka udruženja podnosioca predstavke da ne nastavi sa zahtjevom za odobrenje održavanja javnog događaja prije prijema službene odluke i da ne podnese nijedan drugi takav zahtjev, lišila ga je statusa "direktno žrtve" i mogućnosti da predmet iznese pred domaće sudove.</p> <p>- Mogućnost preispitivanja usklađenosti normativnih akata Federalne skupštine i Federalnog vijeća sa odredbama više pravne snage, posredstvom primjene preliminarne presude, kao dijela običnog preispitivanja specifičnog predmeta od strane pravosudnih organa na svim nivoima učinilo je mogućim, gdje god prikladno, da se sporna odredba proglašena neustavnom.</p> <p>- Prvi put da se Veliko vijeće pozabavilo kontekstom pandemije Covid-19.</p> <p>Nedopuštena predstavka - nisu iscrpljeni domaći pravni lijekovi.</p>
<p>Član 37. st. 1 (b)</p>	<p>Vadalà protiv Italije (odluka), br. 14656/15</p> <p>7. novembar 2023. (pisani otpravak 30. novembar 2023.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Doživotna kazna zatvora.</p> <p>- Stvar riješena nakon što je doživotna kazna zatvora podnosioca predstavke smanjena na trideset godina zatvora.</p> <p>- Obratiti pažnju na to da se smatralo nepotrebnim da se izvede zaključak po pitanju da li podnosilac predstavke i dalje može tvrditi da je "žrtva" povrede člana 6. st.1 i člana 7. Konvencije.</p> <p>Predmet uklonjen sa liste predmeta prema članu 37. st. 1 (b) (stvar riješena). Ostatak predstavke nedopušten.</p>
<p>Član 35. st. 3 (a)</p>	<p>Deckmyn protiv Belgije (odluka), br. 44813/14</p> <p>7. novembar 2023. (pisani otpravak 30. novembar 2023.)</p> <p>Odjel II</p>	<p>Procjena statusa žrtve.</p> <p>- Gubitak statusa žrtve usprkos odbijanju Kasacijskog suda da ponovo pokrene postupak nakon odluke Suda da predmet ukloni sa svoje liste predmeta nakon jednostrane izjave Vlade kojom je priznata povreda podnosiocovog prava na pravnu pomoć od advokata i kojom je podnosiocu odobrena dostatna pravna zaštita.</p> <p>Nedopuštena predstavka - Gubitak statusa žrtve.</p>

<p>Član 35., st. 3 (a)</p>	<p>Van Eekert i Lavrijsen protiv Belgije (odluka), br. 33262/15</p> <p>7. novembar 2023. (pisani otpravak 30. novembar 2023.)</p> <p>Odjel II</p>	<p>Procjena statusa žrtve.</p> <p>- Gubitak statusa žrtve usprkos odbijanju Kasacijskog suda da ponovo pokrene postupak nakon odluke Suda da predmet ukloni sa svoje liste predmeta nakon jednostrane izjave Vlade kojom je priznato pretjerano dugo trajanje domaćeg postupka i podnosiocima odobrena dostatna pravna zaštita.</p> <p>Nedopuštena predstavka - Gubitak statusa žrtve.</p>
<p>Član 6. st. 1 (krivični aspekt)</p>	<p>Tadić protiv Hrvatske, br. 25551/18</p> <p>28. novembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Nepriistrasnost suda.</p> <p>- Objektivna nepriistrasnost Vrhovnog suda čiji je predsjednik navodno imao ulogu u krivičnom djelu za koje se sudilo podnosiocu predstavke, u vezi pokušaja uticaja na sam Vrhovni sud u predmetu protiv poznatog političara, te je svjedočio kao svjedok tužilaštva u suđenju podnosiocu.</p> <p>- Obratiti pažnju na razvoj događaja u vezi nezavisnosti i nepriistrasnosti Vrhovnog suda i odnosa između sudija i predsjednika Vrhovnog suda.</p> <p>Nema povrede člana 6. st. 1. i 2. Konvencije.</p>
<p>Član 3. (materijalni aspekt)</p>	<p>Schmidt i Šmigol protiv Estonije, br. 3501/20 i 2 drugih</p> <p>28. novembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Prava zatvorenika. Boravak u samici kao sigurnosna mjera i disciplinska sankcija.</p> <p>- Sukcesivno izvršenje disciplinskih sankcija i sigurnosnih mjera u zatvoru što je rezultiralo dužim periodima u samici.</p> <p>- Prva presuda koja se odnosi na disciplinske sankcije i sigurnosne mjere.</p> <p>- Obratiti pažnju na razliku između boravka u samici kao sigurnosne mjere i kao disciplinske sankcije; potonje se može koristiti samo kao izuzetak i kao krajnja mjera.</p> <p>Povreda člana 3. Konvencije.</p>
<p>Član 4.</p>	<p>Krachunova protiv Bugarske, br. 18269/18</p> <p>28. novembar 2023.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Zaštita žrtava trgovine ljudima. Obaveze države.</p> <p>- Odbijanje zahtjeva za naknadom štete od strane domaćih sudova u slučaju žrtve trgovine ljudima, koju ona potražuje od trgovca ljudima u pogledu izgubljene zarade od prisilne prostitucije.</p> <p>- Primjenjivost člana 4.: obratiti pažnju na to da se prisustvo elementa "sredstva" međunarodne definicije trgovine ljudima može uspostaviti na osnovi suptilnijih metoda, u odsustvu nasilja ili prijetnji istim.</p>

		<p>- Novi scenario: obratiti pažnju na pozitivnu obavezu kojom se omogućuje žrtvama trgovinom ljudima da potražu odštetu od svojih trgovaca ljudima u pogledu izgubljene zarade.</p> <p>- Obratiti pažnju na to da se neispunjenje takve pozitivne obaveze ne može opravdati na osnovu moralnosti s obzirom na prisilnu prirodu prostitucije, te da se mora ocijeniti u svjetlu obavezujuće javne politike protiv trgovine ljudima i u korist zaštite žrtava.</p> <p>Povreda člana 4. Konvencije.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Udruženja vlasnika šuma u komunalnom vlasništvu Porceni Pleša i Piciorul Bătrân Banciu protiv Rumunije, br. 46201/16 i 47379/18</p> <p>28. novembar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Eksploatacija šume.</p> <p>- Nedostatak odštete za udruženja podnositelja predstavke, vlasnika šuma, u vezi njihove nemogućnosti da eksploatiraju svoje šume koje su klasificirane kao zaštićena prirodna područja i spadaju u evropsku mrežu "Natura 2000," iako zakon priznaje njihovo pravo.</p> <p>- Produženi neuspjeh domaćih organa vlasti da usvoje i objave metodološke standarde koji su neophodni za odobravanje naknade na koju podnosioci predstavke imaju pravo.</p> <p>- Ograničavanje prava podnositelja predstavke u vezi njihove imovine, koje nije propisano zakonom i nije u svrhu ostvarenja zakonitog cilja.</p> <p>Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>
<p>Član 14. u vezi sa članom 8. i 9. Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Gruzijski muslimanski odnosi i ostali protiv Gruzije, br. 24225/19</p> <p>30. novembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Sloboda vjeroispovijesti. Zaštita od rulje, govora mržnje i dr. oblika diskriminacije.</p> <p>- Neuspjeh države da ispuni pozitivnu obavezu da pruži adekvatnu zaštitu pojedinačnim podnosiocima predstavke od nezakonitih djela rulje, govora mržnje i drugih diskriminatornih djela od strane fizičkih lica u kontekstu njihove spriječenosti da otvore muslimanski internat.</p> <p>- Interesantan i novi scenario.</p> <p>Povreda člana 8. i 9. u vezi sa članom 14 Konvencije. Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 4. - 8. decembar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 35. st. 3 (a)	<p>Sorasio i drugi protiv Italije (odluka), br. 56888/16 i 3 drugih</p> <p>14. novembar 2023. (pisani otpravak 5. decembar 2023.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Procjena statusa žrtve.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gubitak statusa žrtve nakon presude domaćeg suda u korist podnosioca predstavke, čime mu je također dodijeljena i naknada usprkos nedostatku izričitog priznanja povrede Konvencije. - Vidjeti i uporediti pristup usvojen u predmetima Vadalà protiv Italije (odluka) i Deckmyn protiv Belgije (odluka). <p>Nedopuštena predstavka - Gubitak statusa žrtve.</p>
<p>Član 6. (građanski)</p> <p>Član 8.</p> <p>Član 14.</p>	<p>Gyulumyan i Drugi protiv Armenije (odluka), br. 25240/20</p> <p>21. novembar 2023. (pisani otpravak 7. decembar 2023.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Ukidanje mandata sudijama Ustavnog suda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukidanje mandata sudijama i predsjedniku Ustavnog suda, svi imenovani sa doživotnim mandatom, u kontekstu ustavne reforme, putem amandmana koji se ne mogu sudski preispitati. - Obratiti pažnju na Eskelinen test: neprimjenjivost člana 6. st. 1 (građanski aspekt) uzimajući u obzir činjenicu da su podnosioci predstavke bili sudije Ustavnog suda, najvišeg suda sa specijalnim statusom u armenskom pravosuđu i da su njihovi mandati ukinuti putem ustavnog amandmana, koji nije bio usmjeren direktno protiv njih. - Obratiti pažnju na neprimjenjivost člana 8. (privatni život): negativni efekti koje je ukidanje mandata podnosilaca imalo na njihov privatni život nisu premašili prag ozbiljnosti za član 8. Konvencije. <p>Nedopuštena predstavka - nespojiva sa Konvencijom u smislu stvarne nadležnosti.</p>
Član 1. Protokola br. 7	<p>F. S. protiv Hrvatske, br. 8857/16</p> <p>5. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Protjerivanje iz države. Prijetnja nacionalnoj bezbjednosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Protjerivanje iz razloga nacionalne bezbjednosti na osnovu povjerljivih podataka koji podnosiocu predstavke nisu saopšteni. - Primjena principa ustanovljenih u predmetu Muhammad i Muhammad protiv Rumunije [Veliko vijeće]: značajno ograničenje procesnih prava podnosioca bez dovoljnih mjera zaštite kao protuteže. - Vidjeti i uporediti sa predmetom Poklikayew protiv Poljske. <p>Povreda člana 1. Protokola 7. Konvencije.</p>

<p>Član 3. (materijalni aspekt)</p> <p>Član 8.</p>	<p>Ilerde i ostali protiv Turske, br. 35614/19 i 10 drugih</p> <p>5. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pritvor. Udaljenost zatvora od mjesta boravišta porodice. Pravo na porodični život.</p> <p>- Uslovi pritvora - uglavnom prenapučenost - u različitim zatvorima u zemlji i stavljanje podnosioca predstavke u zatvor daleko od mjesta boravišta njegove porodice.</p> <p>- Obratiti pažnju na izračun ličnog životnog prostora zatvorenika: pojedinačno vanjsko dvorište (pripojeno svakoj ćeliji i dostupno tokom dnevnog svjetla) i sanitarni prostor su isključeni iz izračuna prostora za svakog podnosioca predstavke, paragrafi 174 do 176.</p> <p>Povreda člana 3. Konvencije u vezi sa podnosiocima u ličnom prostoru ispod 3 kvadratna metra. Nema povrede člana 3. u vezi sa onima čiji je lični prostor između 3 i 4 kvadratna metra. Povreda člana 8. Konvencije u pogledu jednog podnosioca.</p>
<p>Član 3.</p>	<p>H. A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 30919/20</p> <p>5. decembar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Deportacija osobe bez državljanstva.</p> <p>- Deportacija osobe bez državljanstva palestinskog porijekla u izbjeglički kamp u Libanu ne bi predstavljala povredu člana 3. Konvencije.</p> <p>- Obratiti pažnju na novi činjenični scenario.</p> <p>Nema povrede člana 3. Konvencije.</p>
<p>Član 8. (privatni život)</p> <p>Član 6. st. 1 (građanski aspekt)</p>	<p>Țîmpău protiv Rumunije, br. 70267/17</p> <p>5. decembar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Prekid radnog odnosa nastavnice.</p> <p>- Automatsko ukidanje radnog odnosa nastavnice, laika pravoslavne vjere u srednjoj školi nakon što je lokalni nadbiskup povukao svoju podršku.</p> <p>- Obratiti pažnju na relativno novi kontekst primjenjivosti člana 8. u otkazu nastavnice, laika koji je povezan sa odobrenjem Crkve.</p> <p>- Vidjeti također predmete Fernandez Martinez protiv Španije [Veliko vijeće] i Travaš protiv Hrvatske.</p> <p>Član 6. stav 1. nedopuštena predstavka - <i>ratione materiae</i> inkompatibilna. Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Waldner protiv Francuske, br. 26604/16</p> <p>7. decembar 2023.</p>	<p>Porezi.</p> <p>- Zahtjev advokatu za povećanje porezne obaveze uz obrazloženje da nije član rukovodnog udruženja kojeg je odobrila porezna uprava.</p> <p>- Interesantan i novi scenario.</p>

	Odjel V	- Obratiti pažnju na razmatranje predmeta prema članu 1. Protokola 1. umjesto člana 11., (nepotrebno razmatrati). Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.
Član 2. (materijalni i procesni aspekt)	<u>V.v. protiv Češke Republike</u> , br. 26074/18 7. decembar 2023. Odjel V	Uslovi u psihijatrijskim bolnicama. Smrt pacijenta. - Neuspjeh tužene države zbog smrti pacijenta psihijatrijske bolnice nakon što ga je policija opetovano podvrgavala elektrošokovima, nakon čega mu je medicinska sestra dala sredstvo za smirenje. - Obratiti pažnju na primjenu ustanovljenih principa u novom kontekstu. - Obratiti pažnju na to da psihijatrijske ustanove, u principu moraju biti adekvatno popunjene osobljem i opremljene da bi se vlastitim sredstvima nosile sa uznemirenim ili nasilnim pacijentima, tako da mogu pribjeći pomoći policije samo kao krajnjoj mjeri i u propisanoj koordinaciji sa njima, paragraf 100. Povreda člana 2. Konvencije (materijalni aspekt). Povreda člana 2. Konvencije (procesni aspekt).

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 11. - 15. decembar 2023. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 11.	Humpert i Drugi protiv Njemačke , br. 59433/18, 59477/18, 59481/18 i 59494/18 14. decembar 2023. Veliko vijeće	Sloboda udruživanja. Zabrana štrajka za državne službenike. - Proporcionalne disciplinske sankcije nastavnici sa statusom državnog službenika zbog učešća tokom radnog vremena u štrajku kojeg je organizirao njihov sindikat, što je kršenje ustavne zabrane državnim službenicima da štrajkuju. - Obratiti pažnju na nijanse u izjavi u predmetu Enerji Yapı-Yol Sen protiv Turske , paragraf 32: uvođenje pristupa slučaj-po-slučaj, sa procjenom svih okolnosti predmeta. - Procjena toga da li su druge garancije koje omogućavaju dotičnim osobama da djelotvorno zaštite svoje profesionalne interese dovoljno nadoknadile zabranu štrajkovanja. - Obratiti pažnju na to da su negativne procjene nadzornih tijela uspostavljenih u okviru posebnih međunarodnih instrumenata i trend proizašao iz prakse država ugovornica relevantni elementi, ali ne i odlučujući za procjenu suda. Nema povrede člana 11. Konvencije.
Član 9.	Savjetodavno mišljenje P16-2023-001 14. decembar 2023. Veliko vijeće	Sloboda vjeroispovijesti. - Savjetodavno mišljenje o tome da li se pojedincu može uskratiti dozvola za rad kao čuvaru obezbjeđenja ili službeniku zbog toga što je blizak ili pripada vjerskom pokretu. - Obratiti pažnju na to da se "ispoljavanje" vjeroispovijesti ili uvjerenja može također sastojati od korištenja interneta ili društvenih medija, oblika "ispoljavanja" koji su u principu zaštićeni članom 9. Konvencije. - Obratiti pažnju na činjenicu da pojedinac koji obavlja osjetljive dužnosti pripada "vjerskom pokretu" kojeg nadležni upravni organ smatra da srednjoročno do dugoročno predstavlja rizik po demokratsko društvo i vrijednosti u principu može opravdati poduzimanje preventivne mjere, pod uslovom da se ispune uslovi postavljeni u savjetodavnom mišljenju, posebno priroda rizika, njegova stvarnost i obim, njegova neposrednost i preispitivanje od strane sudskog organa.
Član 8.	M.L. protiv Poljske , br. 40119/21 14. decembar 2023. Odjel I	Zabrana abortusa. Pravo na privatni život. - Zabrana abortusa na osnovu abnormalnosti fetusa nakon amandmana koje je uveo Ustavni sud, što je rezultiralo time da je podnositeljica predstavke putovala u inostranstvo radi abortusa. - Obratiti razvoj o primjenjivosti članova 3. i 8. i statusa žrtve podnositeljice predstavke (vidjeti i uporediti sa predmetom A, B i C protiv Irske [Veliko vijeće]).

		<p>- Ozbiljne nepravilnosti koje podrivaju izbor sudija Ustavnog suda, članova vijeća koje je donijelo relevantnu odluku i koje kompromitiraju zakonitost istog kao "suda osnovanog po zakonu" (vidjeti nalaze u predmetu Xero Flor w Polsce sp. z o.o. protiv Poljske i vidjeti također Wałęsa protiv Poljske).</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Przybyszewska i Drugi protiv Rusije, br. 11454/17 i 9 drugih</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Prava istopolnih parova. Pravo na privatni i porodični život.</p> <p>- Odsustvo ikakvog pravnog priznavanja i zaštite istopolnog para.</p> <p>- Prvi predmet ove vrste protiv Poljske.</p> <p>- Primjena principa ustanovljenih u predmetu Fedotova i Drugi protiv Rusije [Veliko vijeće].</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p> <p>Član 14.</p> <p>Član 1.</p> <p>Protokola br. 1</p>	<p>Zanola protiv Italije (odluka), br. 59963/21</p> <p>21. novembar 2023. (pisani otpравak 14. decembar 2023.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Ostvarivanje porodične penzije.</p> <p>- Nemogućnost podnosioca predstavke da ostvari penziju kao preživjeli partner njegovog preminulog istopolnog partnera.</p> <p>- Član 8. se ne može tumačiti kao garancija prava na specifičnu socijalnu pomoć, kao što je penzija za preživjelog partnera i podnosilac predstavke nije imao pravo na takvu penziju prema domaćem zakonu u relevantno vrijeme.</p> <p>Nedopuštena predstavka.</p>
<p>Član 7.</p>	<p>Jasuitis i Šimaitis protiv Litvanije, br. 28186/19 i 29092/19</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Trgovina ljudima. Predvidivost kažnjavanja.</p> <p>- Osuđujuća presuda podnosiocima predstavke za trgovinu ljudima predvidiva posljedica njihovih djela.</p> <p>- Obratiti pažnju na odnos između člana 4. i 7. u ovom predmetu.</p> <p>Nema povrede člana 7. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p> <p>Član 15.</p>	<p>Halit Kara protiv Turske, br. 60846/19</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Prava zatvorenika. Korespondencija.</p> <p>- Odbijanje zatvorske uprave da pošalju pismo koje je podnosilac predstavke adresirao na svog brata.</p> <p>- Primjer primjene dobro ustanovljenih principa.</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>

<p>Član 6. st. 1 (krivični aspekt)</p>	<p>Deliktas protiv Turske, br. 25852/18</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pravičnost krivičnog suđenja. Održavanje ročišta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka regionalnog apelacionog suda da odustane od održavanja ročišta bez razmatranja zahtjeva podnosioca u tom smislu. - Obratiti pažnju na novi scenario u odnosu na turske regionalne apelacione sudove. <p>Povreda člana 6., st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1 (krivični aspekt)</p>	<p>Alppi protiv Finske (odluka), br. 15736/22</p> <p>28. novembar 2023. (pisani otpravak 14. decembar 2023.)</p> <p>Odjel II</p>	<p>Krivično ročište i korištenje video konferencije. COVID-19.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korištenje tehnologije za video konferenciju tokom dijela ročišta u krivičnom postupku protiv podnosioca predstavke. - Interesantan scenario, posebno u kontekstu pandemije Covidom-19. <p>Nedopuštena predstavka - očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Naskov i drugi protiv Sjeverne Makedonije, br. 31620/15 i 2 drugih</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Povrat imovine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Proprio motu</i> ukidanje konačnog naloga za povratom imovine kojim je podnosiocima predstavke dodijeljeno zemljište, zbog pravne i činjenične nemogućnosti da se nalog izvrši zbog toga što su treće stranke u međuvremenu sagradile objekte na zemljištu. <p>Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>
<p>Član 3. Član 8.</p>	<p>Vučković protiv Hrvatske, br. 15798/20</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Zamjena kazne zatvora za društveno korisni rad.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zamjena desetomjesečne zatvorske kazne saradniku podnositeljice predstavke sa društveno korisnim radom, nakon što je bio osuđen za seksualno nasilje protiv nje. - Obratiti pažnju na procjenu adekvatnosti izrečene sankcije; također, vidjeti u drugom kontekstu predmet Smiljanić protiv Hrvatske. - Upućivanje na evaluacijski izvještaj o Hrvatskoj sačinjen od strane GREVIO organizacije u septembru 2023. godine. <p>Povreda člana 3. i 8. Konvencije.</p>

<p>Član 2.</p> <p>Član (procesni aspekt)</p>	<p>3.</p> <p>Stefan-Gabriel Mocanu i drugi protiv Rumunije, br. 34323/21 i 8 drugih</p> <p>12. decembar 2023.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Nedjelotvornost istrage.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predstavke se tiču navoda o nedostatku efikasne istrage od strane žrtava ili nosilaca prava žrtava represije protiv antivladinih demonstracija održanih u Bukureštu juna 1990. godine. - Nedjelotvornost istrage provedene nakon što je Evropski sud za ljudska prava donio presudu u vezi istih činjenica, uprkos završetku preispitivanja pomenute presude od Komiteta ministara. - Obratiti pažnju na razvoj događaja u nadležnosti suda usprkos završetku preispitivanja presude u predmetu Mocanu i drugi protiv Rumunije [Veliko vijeće] od strane Komiteta ministara. <p>Povreda člana 2. i. 3. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1. (građanski aspekt)</p>	<p>Syndicat National Des Journalistes i drugi protiv Francuske, br. 41236/18</p> <p>14. decembar 2023.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Pristrasnost suda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odsustvo nepristrasnosti troje sudija Kasacijskog suda zbog učešća u preispitivanju kasacijske žalbe podnosioca i zbog toga što su imali redovne, bliske i plaćene profesionalne odnose sa jednom od stranaka u postupku. - Primjena ustanovljene sudske prakse Suda (npr. predmeti Morice protiv Francuske [Veliko vijeće] i Micallef protiv Malte [Veliko vijeće]) na ovaj novi činjenični scenario. - Obratiti pažnju na procjenu nepristrasnosti elemenata kao što su pravilnost i nadoknada za rad obavljen u izdavačkoj kući koja je bila suprotstavljena stranka u postupku. <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
18. - 22. decembar 2023. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 1.</p> <p>Član 5. st. 1 (a) i (c)</p> <p>Član 6. st. 1 i 3 (c)</p>	<p>O.J. i J.O. protiv Gruzije i Rusije, brojevi 42126/15 , 42127/ 15</p> <p>19. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pritvor i pravičnost suđenja. Nadležnost Gruzije i Rusije na području Abhazije.</p> <p>– Djelotvorna kontrola koju Rusija vrši nad teritorijom Abhazije u pogledu snažnog ruskog prisustva i ovisnosti abhaških vlasti o Ruskoj Federaciji i pozitivna obaveza Gruzije prema Abhaziji, dijelu njene teritorije nad kojim u to vrijeme nije imala kontrolu.</p> <p>- Član 5. st. 1 (a) i (c) i član 6. st. 1 i 3 (c) primjena zaključaka izvedenih u predmetu Mamasakhli i drugi protiv Gruzije i Rusije u vezi nadležnosti Rusije i Gruzije nad Abhazijom.</p> <p>- Obratiti pažnju na obrazloženje u odnosu na poštivanje šestomjesečnog roka: bivajući pritvoreni na teritoriji Abhazije od strane <i>de facto</i> organa vlasti Abhazije samo po sebi je predstavljalo ozbiljnu prepreku za podnosiocima da predstavku podnesu sudu u vremenskom roku, paragrafi 50 do 52.</p> <p>Povreda člana 5. stav 1. tačke (a) i (c) Konvencije u odnosu na podnosiocima predstavke od strane Ruske Federacije i bez povrede od strane Gruzije.</p> <p>Povreda člana 6. stav 1. i 3. u odnosu na podnosiocima predstavke od strane Ruske Federacije i bez povrede od strane Gruzije.</p>
<p>Član 1.</p> <p>Član 2.</p> <p>Član 38.</p>	<p>Matkava i drugi protiv Rusije, br. 3963/18</p> <p>19. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Nadležnost Rusije za smrt lica na području Abhazije.</p> <p>- Ubistvo rođaka podnosioca predstavke od strane graničnog stražara koji je <i>de facto</i> dio vlasti Abhazije na teritoriji pod kontrolom Gruzije.</p> <p>- Obratiti pažnju na obrazloženje u vezi nadležnosti Rusije za kažnjiva djela na osnovu kombinacije "prostornog" i "ličnog" koncepta nadležnosti.</p> <p>Neuspjeh tužene države da ispoštuje svoje obaveze prema članu 38. Konvencije.</p> <p>Povreda člana 2. Konvencije (procesni i materijalni aspekt).</p>
<p>Član 3.</p> <p>Član 5.</p> <p>Član 6.</p> <p>Član 8.</p>	<p>Narbutas protiv Litvanije, br. 14139/21</p> <p>19. decembar 2023.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pritvorske mjere. Krivična istrage. Nabavka COVID-19 testova.</p> <p>- Različite pritužbe u vezi nekoliko pritvorskih mjera primijenjenih na podnosioca predstavke u kontekstu krivične istrage visokog ranga u vezi njegovog učešća u nabavci velikog broja COVID-19 testova od strane litvanske vlade.</p> <p>Obratiti pažnju na obrazloženje u odnosu na iscrpljivanje domaćih pravnih lijekova u vezi pritužbe na osnovu člana 6. st. 2: podnosilac predstavke nije pokrenuo građansku parnicu, paragrafi 209 do 217.</p>

<p>Član 10.</p> <p>Član 1. Protokola br. 1</p>		<p>Nema povrede člana 3. Konvencije. Povreda člana 5. st. 1. Konvencije. Povreda člana 8. Konvencije. Povreda člana 10. Konvencije. Povreda člana 1. Protokola broj 1 Konvencije. Pritužba u vezi člana 6. st. 2. nedopuštena - nisu iscrpljeni domaći pravni lijekovi.</p>
--	--	---

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 8. - 12. januar 2024. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 1. Protokola br. 1 (samostalno i u vezi člana 14.)</p>	<p>Łuczkiwicz protiv Poljske (odluka), br. 1464/14</p> <p>5. decembar 2023. (pisani otpravak 11. januar 2024.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Skidanje predstavke sa liste predmeta. Stvar riješena.</p> <p>- Izmjena doplatka za njegu nakon izmjena zakona.</p> <p>- Ne postoji objektivno opravdanje za nastavak razmatranja predstavke - stvar je riješena u okviru značenja člana 37. st. 1 (b) Konvencije.</p> <p>Predstavka se briše sa liste predmeta na osnovu člana 37. stava 1 Konvencije.</p>
<p>Član 3. (materijalni aspekt)</p> <p>Član 5. st. 1 (e)</p>	<p>Miranda Magro protiv Portugala, br. 30138/21</p> <p>9. januar 2024.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Zadržavanje duševno bolesnih osoba. Uslovi pritvora. Strukturalni problem.</p> <p>- Preventivno zadržavanje duševno bolesne osobe, koja je izuzeta od krivične odgovornosti, na psihijatrijskom odjeljenju zatvorske bolnice, u neadekvatnim uslovima i bez odgovarajuće pomoći i njege, čekajući na premještaj u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu za duševne bolesnike.</p> <p>- Obratiti pažnju na upućivanje na međunarodne i domaće izvještaje o općim problemima u vezi uslova u pritvoru i zdravstvene njege u zatvorima za pritvorenike duševne bolesnike, paragrafi 77 do 79.</p> <p>- Obratiti pažnju na naznaku da se poduzmu opće mjere po članu 46. u pogledu strukturalne prirode problema proizašlih u kontekstu izvršenja preventivnih pritvorskih mjera u zatvorskim objektima, paragrafi 105 do 107.</p> <p>Povreda člana 3. Konvencije. Povreda člana 5. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>BCR Banca pentru locuințe S.A. protiv Rumunije (odluka), br. 4558/20</p> <p>5. decembar 2023. (pisani otpravak 11. januar 2024.)</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Sistem štednje i zajmova za stambene aktivnosti.</p> <p>- Mjere izrečene kompaniji podnositeljici predstavke - građevinskom društvu koje vodi sistem štednje i zajmova za stambene aktivnosti - time im nalažući da vrate nezakonito potraživane, upravljane i dodijeljene državne bonuse koji su bili određeni za njihove klijente i isplate kaznene penale.</p> <p>- Obratiti pažnju na procjenu pojma "zakonito očekivanje" u vezi državne pomoći koja se dijeli fizičkim licima putem građevinskog društva, paragrafi 127 do 139.</p> <p>Nedopuštena predstavka: inkompatibilna ratione materiae sa članom 1. Protokola br. 1. Konvencije.</p>

<p>Član 3. (materijalni aspekt)</p>	<p>D protiv Latvije, br. 76680/17</p> <p>11. januar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Prava zatvorenika. Sistemsko pitanje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segregacija, ograničen pristup osnovnim zatvorskim resursima i uskraćivanje ljudskog kontakta sa drugim zatvorenicima zbog podređene pozicije podnosioca predstavke u neformalnoj zatvorskoj hijerarhiji. Neuspjeh da se podnosilac predstavke zaštiti od nehumanog i degradirajućeg postupanja u zatvoru. - Vidjeti i uporediti sa predmetom S.P. i Drugi protiv Rusije, 2023. godine, gdje je sud pronašao da je pomenuto postupanje predstavljalo "nehumano i degradirajuće postupanje" (paragrafi 48 do 51). - Obratiti pažnju na uspostavljanje činjenica i uporediti sa <i>S.P. i Drugi protiv Rusije</i>, paragrafi 40-45. - Nedostatak djelotvornih mehanizama da se unaprijedi situacija podnosioca predstavke ili da se stvar rješava na sveobuhvatan način, paragrafi 54 do 58. - Tužena Država ima za poduzeti opće mjere da riješi sistemsko pitanje neformalnih zatvorskih hijerarhija prema članu 46. <p>Povreda člana 3. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Tena Arregui protiv Španije, br. 42541/18</p> <p>11. januar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Članstvo u političkoj stranci. Pravo na privatni život i korespondenciju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Presretanje i objavljivanje e-mailova podnositeljice predstavke u kontekstu u kojem politička stranka prati jednu od svojih članica. - Novi i interesantan scenario: zadiranje u privatnost se desilo u kontekstu članstva u političkoj stranci. - Obratiti pažnju na principe koji su uspostavljeni u predmetu Bărbulescu protiv Rumunije [Veliko vijeće], 2017. godine, ali u drugačijem kontekstu, paragrafi 35 do 38. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Wiegandová protiv Češke Republike, br. 51391/19</p> <p>11. januar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Zaštita imovine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opterećenje stana u vlasništvu podnosioca predstavke na temelju <i>ex lege</i> neplaćene olakšice nastale zakonodavstvom o povratu imovine u korist stambene zadruge. - Interesantan scenario za post-komunističke zemlje sa restitucijskim zakonima. - Velika sloboda procjene u reguliranju kompleksnih imovinskih pitanja u tranzitu sa komunističkog režima na demokratski poredak koji štiti privatnu imovinu. <p>Nema povrede člana 1. Protokola 1. Konvencije.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava

15. - 19. januar 2024. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 8.	Dabo protiv Švedske , br. 12510/18 18. januar 2024. Odjel I	<p>Uslovi za spajanje porodice. Pravo na porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje zahtjeva za spajanje porodice izbjeglice koja nije ispunila zahtjev za izdržavanje i koja je podnijela zahtjev nakon tromjesečnog razdoblja izuzeća. Naime, podnosiocu predstavke je odobren azil u Švedskoj 8. marta 2016. godine. Dana 20. jula 2016. godine stupio je na snagu Zakon 2016:752 o privremenim ograničenjima u izdavanju dozvola stalnog boravka za tražioce azila u Švedskoj. On je, između ostalog, uveo uslov izdržavanja za spajanje porodice, osim ako zahtjev nije podnesen u roku od tri mjeseca nakon što je sponzoru u Švedskoj odobren azil. Prva supruga i petoro djece podnosioca predstavke su u novembru 2016. godine podnijeli zahtjev za boravišnu dozvolu na osnovu spajanja porodice. Njihovi zahtjevi su odbijeni jer podnosilac predstavke u to vrijeme nije mogao ispuniti zahtjev za izdržavanje. - Uporediti i kontrastirati sa predmetom B.F. i drugi protiv Švicarske, 2023. godine. - Obratiti pažnju na široku slobodu procjene država članica u odlučivanju o uslovima, a posebno o zahtjevu za izdržavanje, za spajanje porodica izbjeglica, paragrafi 96 do 107. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
Član 8.	Ismayilzade protiv Azerbejdžana , br. 17780/18 18. januar 2024. Odjel I	<p>Izbor imena za novorođenče. Pravo na privatni i porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje registracije prezimena koje je podnositeljica predstavke izabrala za svoje novorođenče. - Državne politike o davanju imena i zaštita djece od neodgovarajućih imena su od javnog interesa. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
Član 2. Član 3.	Volintiru protiv Italije (odluka), br. 8530/08 12. decembar 2023. (pisani opravak 18. januar 2024.) Odjel I	<p>Navodi o nesavjesnom liječenju. Efikasnost istrage.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navodno nesavjesno liječenje majke podnosioca predstavke i navodno loši uslovi u kojima je bila hospitalizirana. - Nastavak na predmet Lopes de Sousa Fernandes protiv Portugala [Veliko vijeće]. <p>Nedopuštena predstavka: očigledno neosnovana.</p>

<p>Član 8.</p>	<p>Naornita protiv Republike Moldavije, br. 49066/12</p> <p>16. januar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Deložacija. Pravo na dom.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deložacija iz stana u državnom vlasništvu nakon dugog zakonitog boravka koji je bio odobren na osnovu ugovora o najmu. - Neuspjeh domaćeg suda da izvaže suprotstavljene interese prilikom izdavanja naredbe o deložaciji podnosilaca iz stana u državnom vlasništvu, nakon što su u njemu živjeli više od 11 godina, paragrafi 41 do 42. <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 1.</p> <p>Član 3.</p> <p>Član 5.</p> <p>Član 6. st. 1</p> <p>Član 8.</p> <p>Član 13. u vezi sa članom 3., 5. i 8.</p> <p>Član 2. i 3. u vezi sa članom 1. Protokola broj 6.</p>	<p>Al-Hawsawi protiv Litvanije, br. 6383/17</p> <p>16. januar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Terorizam. CIA operacije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nehumano postupanje i protivpravni pritvor osumnjičenog za terorizam u samici tokom CIA-inih operacija izručenja. - Sedmi predmet CIA-inih operacija izručenja: uporediti i kontrastirati sa prethodnim predmetima izručenja (El-Masri protiv bivše Jugoslovenske republike Makedonije [Veliko vijeće], 2012. godine; Al Nashiri protiv Poljske, 2014. godine; Husayn (Abu Zubaydah) protiv Poljske, 2014. godine; Nasr i Ghali protiv Italije, 2016. godine; Al Nashiri protiv Rumunije, 2018. godine; i Abu Zubaydah protiv Litvanije, 2018. godine). - Nadležnost i odgovornost tužene Države za navodne povrede podnosiočevih prava prema Konvenciji u kontekstu američkih operacija izručenja na teritoriji tužene Države, paragrafi 159 do 166. <p>Povreda člana 3. (materijalno i procesno) Konvencije.</p> <p>Povreda člana 5. Konvencije.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p> <p>Povreda člana 2. i 3. u vezi sa članom 1. Protokola br. 6. Konvencije.</p> <p>Povreda člana 13. (u vezi sa članom 3., 5. i 8.) Konvencije.</p>
<p>Član 13. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1</p>	<p>Rizzo i drugi protiv Malte, br. 36318/21</p> <p>16. januar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pravna zaštita najmodavca.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Novi pravni lijek za vlasnike nekretnine u vezi podstanara. - Nastavak na predmet Cauchi protiv Malte, 2021. godine: žalba Ustavnom sudu, djelotvoran pravni lijek koji može pružiti pravnu zaštitu i ponuditi razumne izgleda za uspjeh u vezi potraživanja prema starim zakonima o najmu. <p>Nema povreda člana 13. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. Konvencije.</p>

<p>Član 1. Protokola br. 1</p> <p>Član 14.</p>	<p>Brazauskiene protiv Litvanije (odluka), br. 71200/17</p> <p>5. decembar 2023. (pisani otpravak 18. januar 2024.)</p> <p>Odjel II</p>	<p>Prava udovice bivšeg predsjednika države.</p> <p>– Odbijanje davanja državne rente i kontinuiranog besplatnog korištenja službene rezidencije udovici bivšeg predsjednika Litvanije nakon ustavnih odluka kojima se poništavaju relevantne zakonske odredbe i zakonodavne intervencije.</p> <p>- Obratiti pažnju na član 1. Protokola br. 1.: pojam "imovine" u vezi sa državnom rentom, paragrafi 107 do 112 i u vezi stanovanja, paragrafi 122 do 127.</p> <p>- Podnositeljica predstavke prima dodatnu socijalnu pomoć, paragrafi 119 i 120.</p> <p>Predstavka prema članu 1. Protokola broj 1 djelomično uklonjena sa liste predmeta na osnovu člana 37. stav 1. tačka b Konvencije i djelomično nedopuštena: inkompatibilna <i>ratione materiae</i>.</p> <p>Predstavka u vezi člana 14. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. Konvencije nedopuštena: očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 2.</p>	<p>Alkhatib i drugi protiv Grčke, br. 3566/16</p> <p>16. januar 2024.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Upotreba smrtonosne sile od strane obalske straže.</p> <p>- Smrt rođaka podnosioca predstavke koji je putovao brodom u pokušaju da ilegalno uđe u Grčku od nekoliko hitaca koje su ispalili obalski stražari.</p> <p>- Novi činjenični scenario.</p> <p>- Neuspjeh Države da uspostavi adekvatan pravni i upravni okvir koji uređuje upotrebu potencijalno smrtonosne sile u operacijama pomorskog nadzora, paragrafi 126 do 132.</p> <p>- Neizvjesnost primjenjivog pravnog okvira, paragraf 131.</p> <p>- Odsustvo propisane brige da se umanjí upotreba smrtonosne sile i potencijalni rizici po život od strane obalskog stražara koji je mogao pretpostaviti prisustvo skrivenih putnika na brodu.</p> <p>Povreda člana 2. Konvencije (procesni i materijalni aspekt).</p>
<p>Član 10.</p>	<p>Alee protiv Francuske, br. 20725/20</p> <p>18. januar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Nužnost zaštite lice koja prijave djela psihološkog ili seksualnog uznemiravanja.</p> <p>- Osuđujuća presuda zaposlenici za klevetu nakon navoda o seksualnom uznemiravanju i silovanju protiv njenog nadređenog, poslanih e-mailom šest osoba, većinom u okviru kompanije u kojoj je radila, ali također i izvan iste.</p> <p>- Interesantan i savremen scenario.</p> <p>- Ograničen broj osoba na koje je e-mail adresiran, paragraf 48.</p>

		<p>- Nužnost da se pruži odgovarajuća zaštita ljudima koji prijave djela psihološkog ili seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu, koji vjeruju da su žrtve istih. Pretjeran teret stavljen na podnositeljicu predstavke, paragraf 52.</p> <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Jurgileviča i Polakovs protiv Latvije (odluka), brojevi 8430/16 i 54460/16</p> <p>18. januar 2024. (pisani otpravak)</p> <p>Odjel V</p>	<p>Prava osuđenih lica. - Zakonska zabrana koja svima osuđenima za teško krivično djelo zabranjuje da rade kao nastavnik.</p> <p>Nedopuštena predstavka: nisu iscrpljeni domaći pravni lijekovi.</p>

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
22. - 26. januar 2024.**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 8.	O.G. i Drugi protiv Grčke , brojevi 71555/12 i 48256/13 23. januar 2024. Odjel III	Obavezne krvne pretrage. Objava medicinskih podataka. Pravo na privatni život. - Nametanje testiranja krvi bez prethodnog pristanka i objavljivanje osjetljivih medicinskih podataka prostitutki koje su bile dijagnosticirane kao HIV pozitivne. - Je li odluka o objavljivanju ličnih podataka "kontinuirana situacija," paragraf 139. Povreda člana 8. Konvencije.
Član 3.	O.R. protiv Grčke , br. 24650/19 23. januar 2024. Odjel III	Maloljetni tražilac azila. Zabrana mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja (materijalni aspekt). - Nepraćeni maloljetnik, sa traumatičnom porodičnom historijom, napušten skoro šest mjeseci od organa vlasti, koji su bili upoznati sa njegovom situacijom, bez pristupa stalnom smještaju i u izuzetno opasnim okolnostima. - Primjena predmeta M.S.S. protiv Belgije i Grčke [Veliko vijeće]. - Podnosilac predstavke je bio prepušten sam sebi na nekoliko mjeseci u neodgovarajućem okruženju - bilo u smislu sigurnosti, smještaja, higijene ili pristupu hrani i skrbi - i u neprihvatljivo opasnim okolnostima s obzirom na njegov status tražioca azila i nepraćenog maloljetnika, paragrafi 63 do 70. Povreda člana 3. Konvencije.
Član 6. st. 1	Rousounidou protiv Kipra (odluka), br. 38744/21 12. decembar 2023. (25. januar 2024.) Odjel III	Naknada troškova odbrane. - Nemogućnost da dobije nadoknadu troškova pravne odbrane nakon oslobađajuće presude. - Ne postoji "pravo" na nadoknadu troškova prema domaćem zakonu, paragrafi 25 do 28. Nedopuštena predstavka: inkompatibilna <i>ratione materiae</i>.

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
29. januar – 2. februar 2024. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 9.	<p>Sardar Babayev protiv Azerbejdžana, br. 34015/17 i 26896/18</p> <p>1. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Blanketna zabrana vjerskih obreda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osuđujuća presuda lokalnim imamima koji su propovijedali i vodili molitve petkom, isključivo na osnovu blanketne zabrane vođenja islamskih vjerskih obreda i rituala azerbejdžanskim građanima koji su svoje vjersko obrazovanje stekli u inostranstvu. - Interesantan i novi scenario. - Osuđujuća presuda podnosioca predstavke isključivo je bila zasnovana na tome što je stekao svoje vjersko obrazovanje u inostranstvu - nije bilo naznaka da su provedeni islamski vjerski obredi i rituali sadržavali izražaje ili predstavljali djela, kao što su, na primjer, namjera da se širi, potiče ili opravda mržnja, diskriminacija ili netolerancija ili na drugi način podrivaju ideali i vrijednosti demokratskog društva, paragrafi 75 do 78 (uporediti i kontrastirati sa predmetom Serif protiv Grčke, 1999). <p>Povreda člana 9. Konvencije.</p>
<p>Član 2.</p> <p>Član 3. (materijalno)</p>	<p>Pintus protiv Italije, br. 35943/18</p> <p>1. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Pritvor lica koji pati od psihičkih poremećaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zadržavanje lica koji pati od psihičkih poremećaja u običnom pritvoru osam mjeseci, koji je žiletom povrijedio svoju podlakticu u tri navrata. - Rizik po život podnosioca predstavke postao je poznat tek nakon prve epizode samopovređivanja i najkasnije iz naknadnog izvještaja odjela za mentalno zdravlje, paragrafi 50 i 51. - Organi vlasti su učinili ono što se razumno očekivalo od njih da spriječe da se takav rizik ostvari: pristup kontinuiranom psihijatrijskom liječenju u zatvoru; dodatni i konstantni medicinski pregledi i psihijatrijski nadzor nakon svake epizode; trud da se pronađe specijalizirani objekat u koji bi podnosilac predstavke mogao biti prebačen čim prije moguće (paragrafi 52 i 53). - Podnosilac predstavke je uživao blagodat individualiziranog terapijskog programa za njegovo stanje, uključujući i redovne posjete psiholozima i psihijatrima i propisane lijekove koji su imali za cilj da izliječe njegove zdravstvene probleme, kao i to da spriječe pogoršanje istih, paragraf 65. <p>Nema povrede člana 2. (materijalni) Konvencije. Nema povrede člana 3. (materijalni) Konvencije.</p>

<p>Član 1. Protokola br. 1.</p>	<p>Salento Energy S.r.l. i Nuovo Sole S.r.l. protiv Italije (odluka), br. 20445/15 i 59246/17</p> <p>9. januar 2024. (pisani otpravak 1. februar 2024.)</p> <p>Odjel I</p>	<p>Energetika. Cijene solarnih fotonaponskih instalacija.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje otkupnih cijena za solarne fotonaponske instalacije dodijeljenih kompanijama podnositeljicama predstavke. - Široka sloboda procjene u propisu za energetski sektor i u predmetima u vezi beneficija ili privilegiranog prava kojeg daje Država, paragraf 37. - Ograničenje (tj. zakon koji smanjuje otkupne cijene) uzima u obzir potrebe proizvođača solarne energije i izbjegava preopterećivanje kompanija podnositeljica predstavke, paragrafi 38 do 42. - Obratiti pažnju na referencu na sudsku praksu Evropskog suda pravde, paragraf 36. <p>Nedopuštena predstavka: očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Bernotas protiv Litvanije, br. 59065/21</p> <p>30. januar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Refundacija penzije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obaveza da podnosilac predstavke službi socijalnog rada refundira penziju koja je zbog potpunog gubitka radne sposobnosti isplaćena osobi koju je podnosilac predstavke slučajno povrijedio. - Novi i interesantan scenario. - Domaći postupak je podnosiocu predstavke pružio razumnu priliku da ospori uzročno-posljedičnu vezu između njegovih djela i stepena žrtvinih povreda, paragraf 105. - Pojedinačna procjena penzije na osnovu žrtvinih okolnosti i pretrpljene štete, paragraf 106. - Prilagođavanje iznosa penzije da bi odražavao promjenjivu ekonomsku stvarnost u zemlji nije proizvoljno ili nerazumno, paragraf 107. - Obratiti pažnju na mogućnost zahtjeva za smanjenjem iznosa odštete u slučaju da se radna sposobnost žrtve poboljša; zbog finansijske situacije podnosioca predstavke; usljed činjenice da je povreda nenamjerno prouzrokovana ili da je žrtva dobila odštetu za značajan dio prouzrokovane štete, paragrafi 108 i 109. - Organi vlasti poduzeli su mjere usmjerene ka umanjenu podnosiočevog finansijskog tereta npr. dozvolivši mu da isplatu vrši u mjesečnim ratama, paragraf 111. - Dugotrajnost obaveze da se isplati penzija (do 2039. godine) u skladu sa periodom tokom kojeg je sposobnost žrtve da radi i stekne prihod ostala umanjena, paragraf 112. <p>Nema povrede člana 1. Protokola 1. Konvencije.</p>

<p>Član 6., st. 1 (građanski)</p>	<p>Aktay protiv Turske (odluka), br. 56064/16 i 2 druga</p> <p>9. januar 2024. (pisani otpravak 1. februar 2024.)</p> <p>Odjel II</p>	<p>Novčane kazne izrečene advokatu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Novčane kazne izrečene advokatu zbog zloupotrebe prava na podnošenje predstavke u vezi tri pojedinačna zahtjeva koje je podnio Ustavnom sudu u ime svojih klijenata, od kojih su neki bili preminuli prije nego što su zahtjevi podneseni. - Obratiti pažnju na procjenu uticaja sporne mjere na pravo podnosioca da radi kao advokat, paragrafi 40 do 43. <p>Nedopuštena predstavka: inkompatibilna <i>ratione materiae</i>.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Atasagün protiv Turske (odluka), br. 24621/21</p> <p>9. januar 2024. (pisani otpravak 1. februar 2024.)</p> <p>Odjel II</p>	<p>Odgovornost države za prirodne katastrofe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navodna odgovornost općine, koja je dala dozvolu podnosiocu predstavke da gradi u zoni sklonoj klizištima, za štetu na podnosiočevoj kući zbog klizišta. - Obratiti pažnju na obim odgovornosti Države za prirodne katastrofe, paragrafi 56 do 59. - Uporediti i kontrastirati (paragraf 60) sa predmetima Kolyadenko i drugi protiv Rusije i Öneryıldız protiv Turske [Veliko vijeće]. - Rizik od klizišta identificiran u specijalističkom izvještaju koji preporučuje posebne specifikacije za izgradnju, a koje podnosilac predstavke nije primijenio, dok je tome trebao posvetiti dužnu pažnju, paragrafi 62 do 65. <p>Nedopuštena predstavka: očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 2. (procesno materijalno)</p>	<p>Akhmednabiyev i Kamalov protiv Rusije, brojevi 34358/16 i 58535/16</p> <p>30. januar 2024.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Djelotvornost istrage krivičnog djela ubistva i zaštita života novinara.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ubistvo rodbine podnosioca predstavke i djelotvornost istraga koje su uslijedile. - Primjena Osman testa pozitivnih obaveza. - Neuspjeh Države da ispoštuje pozitivnu obavezu preduzimanja preventivnih operativnih mjera da zaštiti život oca prvog podnosioca predstavke, paragrafi 101 do 108. Obratiti pažnju na dodatnu obavezu organa vlasti zbog novinarskog statusa oca podnosioca predstavke (paragraf 106) i upućivanje na međunarodne standarde i preporuke za sigurnost novinara u tu svrhu (paragrafi 76 do 78). - Odsustvo "stvarnog i trenutnog" rizika po život nećaka drugog podnosioca predstavke, paragrafi 109 do 111. <p>Povreda člana 2. (procesno) Konvencije za oba podnosioca.</p>

		<p>Povreda člana 2. (materijalno) Konvencije za oba podnosioca. Nema povrede člana 2. (materijalno) Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Cherrier protiv Francuske, br. 18843/20</p> <p>30. januar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>(Ne)otkrivanje identiteta biološke majke djeteta. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje organa vlasti da podnositeljici predstavke otkriju identitet njene biološke majke koja ju je napustila nakon rođenja i koja je ponovila svoju želju da ne otkrije svoj identitet kao odgovor na zahtjev podnositeljice predstavke da se rasvijetli njeno porijeklo. - Nastavak na i potvrda predmeta Odièvre protiv Francuske [Veliko vijeće]: pravična ravnoteža postignuta između prava podnositeljice predstavke da zna svoje porijeklo i prava/interesa njene biološke majke da zadrži svoju anonimnost, paragrafi 61 do 81. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1 (krivično)</p>	<p>Ugulava protiv Gruzije (broj 2) br. 22431/20</p> <p>1. februar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>(Ne)pristasnost suda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Učešće sudije, koji je prethodno bio na poziciji glavnog tužioca, te bio uključen u predmet podnosioca u fazi žalbenog postupka, u vijeću Vrhovnog suda koje odlučivalo po žalbi podnosioca. - Obratiti pažnju na ulogu glavnog tužioca i opsežne ovlasti u tužilaštvu i visoki profil suđenja koje je vođeno u politički osjetljivom kontekstu, paragrafi 60 do 62. <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 10.</p>	<p>Ramadan protiv Francuske (odluka), br. 23443/23</p> <p>9. januar 2024. (1. februar 2024.)</p> <p>Odjel V</p>	<p>Otkrivanje identiteta žrtve od strane navodnog počinioca krivičnog djela.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Otkrivanje identiteta žrtve navodnog silovanja od strane pretpostavljenog počinioca, dok čeka na krivični postupak protiv njega. - Novi scenario: osuđujuća presuda navodnog silovatelja zbog otkrivanja identiteta navodne žrtve, što su treće stranke već otkrile. - Pitanje koje se pojavilo u kontekstu uticaja društvenih medija: usprkos činjenici da je identitet navodne žrtve već bio u domeni javnosti, kasnije otkrivanje identiteta od strane navodnog silovatelja povećalo je javnu svijest o tome i praćenje predmeta, paragrafi 38 i 39. - Relevantnost činjenice da je optuženi bio dobro poznat, da se radi o djelu silovanja i da otkrivanje identiteta nije bilo bavljeno pitanjem od javnog interesa, već prije strategija odbrane koja nije bila potrebna da se osigura pravičnost postupka protiv njega, paragrafi 37 i 38, te 41. <p>Nedopuštena predstavka: očigledno neosnovana.</p>

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
5. - 9. februar 2024. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
Član 3. (materijalno)	Tarricone protiv Italije , br. 4312/13 8. februar 2024. Odjel I	Uslovi u zatvoru. Liječenje duševnog bolesnika. - Liječenje pritvorenika, duševnog bolesnika, u zatvoru. - Podnosilac predstavke je primao adekvatno liječenje u zatvoru, gdje se njegovo zdravlje poboljšalo, te stoga puštanje na slobodu ili premještaj nije bio potreban. Nepotrebno novo mišljenje vještaka, paragrafi 87 do 91. Nema povrede člana 3. Konvencije.
Član 2. Član 3. (procesno)	J.A. i A.A. protiv Turske , br. 80206/17 6. februar 2024. Odjel II	Deportacija. Procjena rizika u slučaju deportacije u Irak. - Prijetnja protjerivanja podnosioca predstavke i njihovo četvoro djece, koji su pobjegli iz Iraka zbog prijetnje koju je predstavljao ISIL. - Nedavni primjer primjene principa uspostavljenih u predmetu F.G. protiv Švedske [Veliko vijeće]. - Pravi rizik zlostavljanja ukoliko ih se vrati u Irak, paragrafi 67 do 71. - Procjena koju su izvršili organi domaćih vlasti u vezi relevantnih činjenica i rizika koji ih čekaju po povratku u Irak nije ispunila zahtjeve člana 2. i 3., paragrafi 72 do 75. Povreda (uslovno) člana 2. i 3. (procesno) Konvencije.
Član 6. st. 1 (građanski aspekt)	Stylianidis protiv Kipra (odluka), br. 24269/18 16. januar 2024. (pisani otpravak 8. februar 2024.) Odjel III	Unapređenje sudija. - Nemogućnost podnosioca predstavke, bivšeg sudije, da traži sudske preispitivanje odluke o unapređenju drugih kandidata sudija na funkciju predsjednika okružnog suda. - Nema "prava" u okviru značenja člana 6. za sudske preispitivanje kandidature za unapređenje sudija, paragrafi 40 do 46. Nedopuštena predstavka: inkompatibilna <i>ratione personae</i>.
Član 1. Protokola br.1	Eólica de S. Julião, Lda protiv Portugala	Upravljanje turbinama na vjetar. - Nalog da se razmontiraju 4 od 13 turbina na vjetar kojima upravlja kompanija podnositeljica predstavke nakon parničnog postupka kojeg su pokrenuli obližnji stanovnici, žaleći se na buku.

	<p>(odluka), br. 33545/14</p> <p>16. januar 2024. (pisani otpravak 8. februar 2024.)</p> <p>Odjel IV</p>	<p>- Nije bilo "imovine" u smislu značenja člana 1. Protokola br.1: dozvola za upravljanje turbinama na vjetar ovisi o predstavljanju studije o uticaju buke, što nije učinjeno - paragrafi 87 do 95.</p> <p>Nedopuštena predstavka: inkompatibilna <i>ratione personae</i>.</p>
<p>Član 6. st. 1 i 3. (c)</p>	<p>Bogdan protiv Ukrajine, br. 3016/16</p> <p>8. februar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Odricanje prava na advokata.</p> <p>- Validnost izjave o odricanju prava na advokata koju je potpisala osoba ovisna o drogama i koja je trpjela simptome krize.</p> <p>- Sud je pronašao da simptomi kriziranja od droge predstavljaju oblik ranjivosti koji, u principu, baca sumnju na validnost izjave o odricanju prava na advokata, paragrafi 58 do 60, te 75.</p> <p>- Dužnost domaćih sudova da dokažu, na ubjedljiv način, da li je, usprkos ranjivosti, izjava o odricanju pravne pomoći bila dobrovoljna i validna u specifičnim okolnostima predmeta.</p> <p>- Neuspjeh domaćih sudova da se dovoljno pozabave duševnim stanjem podnosioca predstavke tokom rekonstrukcije događaja, validnost njegove izjave o odricanju prava na advokata i uticaj te izjave na pravičnost cjelokupnog suđenja, paragrafi 72 do 82.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1. i 3. (c) Konvencije.</p>
<p>Član 5. st. 1</p> <p>Član 11. u vezi člana 10.</p> <p>Član 2. Protokola br. 4</p>	<p>Auray i drugi protiv Francuske, br. 1162/22</p> <p>8. februar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Demonstracije. Tehnika „okruživanja“.</p> <p>- "Okruživanje" demonstranata od strane policijskih snaga.</p> <p>- Nedavna primjena predmeta Austin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva [Veliko vijeće], paragrafi 65 do 74.</p> <p>- Ne postoji dovoljno precizan zakonski okvir za upotrebu tehnike "okruživanja" od strane policije da bi postojale garancije protiv rizika proizvoljnog ograničavanja slobode kretanja ljudi, paragrafi 91 do 95.</p> <p>Povreda člana 2. Protokola 4. Konvencije.</p> <p>Član 5 st. 1. nedopuštena predstavka: <i>ratione materiae</i> inkompatibilna.</p> <p>Nema povrede člana 11. u vezi sa članom 10. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Kyivstar, PAT protiv Ukrajine</p>	<p>Davanje telekomunikacijskih podataka.</p> <p>- Novčana kazna zbog odbijanja davanja povjerljivih telekomunikacijskih podataka o korisnicima mobilnih telefona.</p>

	<p>(odluka), br. 27237/19</p> <p>16. januar 2024. (pisani otpravak 8. februar 2024.)</p> <p>Odjel V</p>	<p>- Procjena kvalitete zakona (paragrafi 51 do 53): relevantne zakonske odredbe su primijenjene na način koji nije bio dvosmislen ili proizvoljan, te predviđaju adekvatne i djelotvorne mjere zaštite i garancije protiv zloupotrebe.</p> <p>- Ograničeno miješanje i ne bi bilo posljedica po kompaniju podnositeljicu predstavke u slučaju davanja traženih podataka, paragraf 55.</p> <p>Nedopuštena predstavka: očigledno neosnovana.</p>
--	---	--

Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava 12. - 16. februar 2024. godine

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 6. st. 1 i 3 (d)</p> <p>Član 8.</p>	<p>Škoberne protiv Slovenije, br. 19920/20</p> <p>15. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Pravičnost krivičnog postupka. Ispitivanje saoptuženih koji su priznali krivicu kao svjedoka. Pravo na privatni život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krivični postupak protiv podnosioca predstavke (bivšeg sudije okružnog suda) u kojem je osuđen za primanje mita od strane sudije koji je prethodno prihvatio priznanje krivice od strane njegove dvojice saoptuženih. Podnosiocu predstavke je uskraćena mogućnost da ispita te saoptužene kao svjedoke nakon što su priznali krivicu. Predmet se također odnosi na pitanje da li je prekršen član 8. jer su podaci o prometu i lokaciji podnosioca predstavke – kao dio sistemske mjere – čuvani u periodu od 14 mjeseci i korišteni od strane nadležnih organa u postupku protiv njega. - Nastavak na i primjena predmeta Murtazaliyeva protiv Rusije [Veliko vijeće], paragrafi 104 do 111. - Ozbiljna priroda ograničavanja prava na privatnost zbog sistemskog nadzora svih korisnika telekomunikacijskih usluga, što nalaže strožiji nadzor (paragrafi 132 do 134). - Nedostatak odredbi ili mehanizama koji su usmjereni na osiguravanje da sporna mjera zadržavanja bude ograničena na ono što je "neophodno u demokratskom društvu" da bi se ostvarila specifična svrha navedena u relevantnom domaćem zakonu. Podaci podnosioca predstavke zadržani na sistematičan, opći i nediskriminatoran način (paragrafi 137 do 147). - Obratiti pažnju na referencu i upućivanje Suda na pravo EU i sudsku praksu Evropskog suda pravde, paragrafi 69 do 88 i 140 do 144. <p>Povreda člana 6. st. 1. i 3. (d) Konvencije. Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 6., st. 1 (krivični aspekt)</p>	<p>Mehmet Zeki Doğan protiv Turske (br. 2), br. 3324/19</p> <p>13. februar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pravičnost krivičnog postupka. Izjave saoptuženih date u odsustvu advokata, koje su kasnije povučene.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potvrđivanje prethodne osuđujuće presude i kazne izrečene podnosiocu predstavke u ponovljenom krivičnom postupku (nakon povrede koju je Sud utvrdio u prvoj predstavi podnosioca) odlučno na osnovu inkriminirajućih izjava njegovih saoptuženika koje su dali u odsustvu advokata, te kasnije povukli. - Obratiti pažnju na <i>ratione materiae</i> nadležnosti Suda prema članu 46.: postojanje "novog pitanja", paragrafi 56 i 57. - Primjenjivost člana 6. (krivični aspekt) za ponovljeni krivični postupak, paragrafi 58 do 60.

		<p>- Vidjeti primjenu šestomjesečnog pravila na ponovno otvoreni krivični postupak: nova procjena krivičnog djela koje se stavlja podnosiocu predstavke na teret znači da je proces utvrđivanja te optužbe ponovo pokrenut, paragrafi 63 do 67.</p> <p>- Obratiti pažnju na to da li je podnosilac predstavke uložio svoju pritužbu kod domaćih sudova (Fu Quan pitanje), paragraf 71.</p> <p>- Cjelokupna pravičnost krivičnog postupka: odlučno oslanjanje na inkriminirajuće izjave saoptuženih koje su dali u odsustvu advokata, iako su ih kasnije i povukli; neuspjeh da se primjene nužne procesne mjere zaštite u skladu sa garancijama pravičnog suđenja u vezi takvih dokaza, paragrafi 94 do 103.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1 (građanski aspekt)</p>	<p>Jakutavičius protiv Litvanije, br. 42180/19</p> <p>13. februar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Pristup sudu.</p> <p>- Odbijanje domaćih sudova da u građanskom postupku refundiraju troškove i izdatke podnosioca predstavke koje je snosio u postupku koji se odnosio na povredu upravnog prava, a u kojem je on uspješno osporio novčanu kaznu koja mu je bila izrečena zbog vožnje pod uticajem alkohola.</p> <p>- Primjena člana 6. (građanski) na upravni postupak koji je proveden za povrat pravnih troškova krivičnog postupka, paragrafi 57 do 60.</p> <p>Nema povrede člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 9 .</p> <p>Član 14.</p>	<p>Executief van de Moslims van België i drugi protiv Belgije, br. 16760/22 i 8 drugih</p> <p>Odjel II</p>	<p>Klanje životinja.</p> <p>- Obaveza omamljivanja životinja prije ritualnog klanja.</p> <p>- Novi činjenični scenario: pritužbe zbog zahtjeva da životinje moraju biti omamljene prije klanja prema članu 9., paragrafi 82 do 88.</p> <p>- Obratiti pažnju da je Sud pronašao, po prvi puta, da se dobrobit životinja može povezati sa "javnim moralom", kao jednim od legitimnih ciljeva koji su iscrpno navedeni u drugom pasusu člana 9., paragrafi 92 do 102.</p> <p>- Obratiti pažnju na reference i usporedbe sa pravom EU i sudskom praksom Evropskog suda pravde, paragrafi 93, 107 i 112 do 116.</p> <p>Nema povrede člana 9. Konvencije.</p> <p>Nema povrede člana 14. u vezi sa članom 9. Konvencije.</p>

<p>Član 8.</p>	<p>Podchasov protiv Rusije, br. 33696/19</p> <p>13. februar 2024.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Privatni život i korespondencija.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakonski zahtjev prema "organizatorima komunikacije putem Interneta" da pohrane komunikacijske podatke i obezbjede policiji pristup tim podacima i da dekodiraju kodirane komunikacije. - Novi aspekt: pristup sigurnosnih službi instrumentima za dekodiranje (zakonska obaveza da dekodiraju kodirane komunikacije), paragrafi 76 do 79. - Vidjeti upućivanje na evropske i međunarodne pravne dokumente, paragrafi 28 do 34, 76 i 78. - Neadekvatne i nedovoljne mjere zaštite od zloupotrebe u vezi policijskog pristupa pohranjenim Internet komunikacijama i relevantnim komunikacijskim podacima, paragrafi 72 do 75. <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 6. st. 1 (građanski aspekt)</p>	<p>Jann-Zwicker i Jann protiv Švicarske, br. 4976/20</p> <p>13. februar 2024.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Pristup sudu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domaći sudovi su utvrdili da je aplikantov zahtjev za naknadu štete zbog azbesta zastario tako što su za početak računanja apsolutne zastare od deset godina računali od trenutka (prestanka) štetne radnje, bez obzira na to kada je tužilac saznao za prouzrokovanu štetu. - Prilikom izračunavanja roka zastare treba uzeti u obzir naučno dokazanu nemogućnost da osoba zna da boluje od određene bolesti. Dugi period između izlaganja azbestu i manifestacije mezotelioma uzrokovanog azbestom. - Narušena suština prava na pristup sudu. - Nema razloga za odstupiti od obrazloženja Suda u predmetu Howald Moor i drugi protiv Švicarske, paragrafi 71 do 81. <p>Povreda člana 6. st. 1. Konvencije.</p>
<p>Član 3. Član 8.</p>	<p>X protiv Grčke, br. 38588/21</p> <p>13. februar 2024.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Nedjelotvorna istraga navoda o silovanju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neuspjeh istražnih organa da poduzmu mjere kojim bi se spriječila daljnja traumatizacija podnositeljice predstavke, da uzmu u obzir njene potrebe i obavijeste je o njenim pravima kao žrtvu, nedostatak analize iz perspektive rodno zasnovanog nasilja, paragrafi 71 do 90. - Vidjeti oslanjanje na evropske i međunarodne pravne standarde (posebno Istanbulsku konvenciju), paragrafi 23 do 33, 72, 75 do 78 i 89. <p>Povreda člana 3. i. 8. Konvencije.</p>

<p>Član 8.</p>	<p>Beljić i drugi protiv Srbije (odluka), brojevi 3000/16 i 7189/16</p> <p>23. januar 2024. (pisani otpisak 15. februar 2024.)</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Ekshumacija i premještanje posmrtnih ostataka. Privatni i porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekshumacija i premještanje posmrtnih ostataka rodbine podnosioca predstavke na drugo groblje da bi se omogućila eksploatacija rezervi uglja za proizvodnju struje. - Priznavanje interesa podnosioca predstavke u osiguravanju svetosti grobova njegove rodbine izvagati naspram interesa društva u osiguravanju stabilnosti opskrbe električnom energijom u zemlji. Organi vlasti su pregledali podneske podnosioca predstavke i preispitali zakonitost i nužnost osporenih mjera, dajući relevantne i dovoljne razloge za svoju odluku. Brojne prateće mjere imale su za cilj ublažiti uticaj predmetnih mjera (paragrafi 99 i 100). <p>Nedopuštena predstavka: očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 1. Protokola br. 1</p> <p>Član 6. st. 1 (građanski aspekt)</p>	<p>Jarre protiv Francuske, br. 14157/18</p> <p>15. februar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Nasljeđivanje. Zaštita imovine. Pristup sudu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Efekti odluke Ustavnog suda kojom se ukida zakonska odredba iz 1819. godine, koja je do tada davala francuskim nasljednicima, koji su primjenom stranog prava bili isključeni iz nasljeđa, pravo na isplatu nadoknade od imovine koja se nalazi u Francuskoj, paragrafi 59 do 66. - Pozivajući se na član 6. stav 1. Konvencije i član 1. Protokola br. 1., podnosioci predstavke se žale da im domaći sudovi nisu priznali rezervisani udio u imovini njihovog oca, u situaciji kada su, primjenom zakona Kalifornije, isključeni iz zaostavštine. - Obratiti pažnju na primjenjivost člana 1. Protokola br. 1: zakonita očekivanja, paragrafi 43 do 49. - Proporcionalnost hitne primjene odluke Ustavnog suda od strane domaćih sudova. <p>Nema povrede člana 1. Protokola 1. Konvencije. Nema povrede člana 6. stav 1. Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Colombier protiv Francuske, br. 14925/18</p> <p>15. februar 2024.</p> <p>Odjel V</p>	<p>Nasljeđivanje. Porodični život.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odbijanje priznavanja udjela podnosioca predstavke u imovini njihovog oca, uređenoj kalifornijskim zakonom, iz koje su bili isključeni posredstvom fondacije koja je uspostavljena u SAD-u. - Detaljna analiza i uspostava ravnoteže među sukobljenim interesima od strane domaćih sudova, koji niti su proizvoljni niti očigledno neosnovani, paragraf 51. - Nepovoljna situacija kreirana kao rezultat individualnih izbora, paragraf 52. <p>Nema povrede člana 8. Konvencije.</p>

<p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Shylina protiv Ukrajine, br. 2412/19</p>	<p>Socijalna pomoć. Suspenzija isplate. - Suspenzija isplate posebnog mjesečnog dodatka interno raseljenoj osobi (IRO) u Ukrajini zbog propusta da ispuni zakonski zahtjev da otvori bankovni račun u određenoj državnoj banci.</p>
<p>Član 14.</p>	<p>15. februar 2024. Odjel V</p>	<p>- Sporna mjera nije predstavljala prevelik teret za podnosioca predstavke, paragrafi 42 do 46. - Dodatak namijenjen samo za IRO - podnosilac predstavke nije u analognoj ili relevantno sličnoj situaciji u usporedbi sa drugim primaocima socijalne pomoći bez statusa IRO, paragrafi 59 do 61.</p> <p>Nema povrede člana 1. Protokola 1. Konvencije. Nedopuštena predstavka u vezi člana 14. u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. Konvencije: očigledno neosnovana.</p>
<p>Član 3.</p>	<p>U protiv Francuske, br. 53254/20 15. februar 2024. Odjel V</p>	<p>Deportacija u Rusiju. - Protjerivanje državljanina Rusije, čečenskog porijekla, u Rusiju, koji je osuđen zbog pravdanja terorizma u Francuskoj.</p> <p>Nema povrede člana 3. Konvencije u slučaju protjerivanja.</p>

**Razvoj sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava
19. - 23. februar 2024. godine**

Član	Predmet	Razvoj sudske prakse
<p>Član 6. stav 1 (građanski aspekt)</p> <p>Član 1. Protokola br. 1</p>	<p>Vlahović protiv Crne Gore, br. 62444/10</p> <p>22. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Izvršenje sudskih odluka. Neispunjenje jednostrane izjave.</p> <p>- Neizvršenje domaće presude i administrativnih odluka u vezi imovine podnosioca predstavke, a koje su donesene u njegovu korist 2010. godine.</p> <p>- Obratiti pažnju da je Sud odbio jednostranu izjavu tužene države koja je podnesena nakon vraćanja predstavke na listu predmeta pred Sudom zbog neispunjavanja obaveze iz prethodno prihvaćene jednostrane izjave, paragrafi 33 do 38.</p> <p>Povreda člana 6. st. 1 i člana 1. Protokola broj 1 Konvencije.</p>
<p>Član 8.</p>	<p>Kaczmarek protiv Poljske, br. 16974/14</p> <p>22. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Privatni život i korespondencija.</p> <p>- Objavljivanje snimke telefonskog razgovora podnositeljice predstavke tokom pres konferencije i zadržavanje podataka pribavljenih tokom tajne operacije praćenja čiji predmet nije direktno bila.</p> <p>- Obratiti pažnju na nedovoljnu pravnu osnovu (paragrafi 74 do 80) i nedostatak preciznosti u pravnom okviru, te odsustvo procesnih garancija posebno u vezi uništenja komunikacija podnositeljice predstavke (paragrafi 93 do 96).</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>
<p>Član 5. st. 1</p>	<p>M.H. i S.B. protiv Mađarske, br. 10940/17 i 15977/17</p> <p>22. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Utvrđivanje dobi tražilaca azila.</p> <p>- Pritvor podnosilaca predstavke u centru za azil, nakon što su izjavili da su maloljetnici.</p> <p>- Prvobitne izjave podnosilaca predstavke da su punoljetne osobe nisu mogle opravdati odbacivanje njihove tvrdnje da su maloljetnici bez poduzimanja odgovarajućih mjera u svrhu provjere njihove dobi. Ekstremna ranjivost djeteta ima prednost nad razmatranjima u vezi statusa nezakonitog migranta - mogu postojati razumljivi razlozi koji dijete imigranta potiču da ne razotkrije svoju stvarnu dob, paragraf 75.</p> <p>- U relevantnim odlukama o pritvoru nema objašnjenja zašto blaže alternativne metode ne bi bile odgovarajuće, paragraf 79.</p> <p>- Teret pobijanja pretpostavke da su punoljetne osobe stavljen je na podnosioc predstave - za pritvorenu djecu tražioce azila pribavljanje neophodnih dokaza da dokažu svoju dob bi moglo biti izazovno ili čak nemoguće, paragraf 79.</p> <p>Povreda člana 5. st. 1. Konvencije.</p>

<p>Član 41.</p>	<p>Dolenc protiv Slovenije, br. 20256/20</p> <p>22. februar 2024.</p> <p>Odjel I</p>	<p>Pravično zadovoljenje.</p> <p>- Dodjela naknade za materijalnu štetu nastalu uslijed toga što su domaći sudovi priznali presude donesene u Izraelu u građanskom postupku, što nije u skladu sa članom 6. st.1. Konvencije.</p> <p>Tužena Država ima za osigurati da imovina podnosioca predstavke nije predmet daljnjeg izvršenja presuda izraelskog suda, te mu nadoknaditi sve potencijalne materijalne gubitke koji su se desili kao rezultat dosadašnjeg izvršenja presuda.</p>
<p>Član 3.</p> <p>Član 5.</p> <p>Član 6.</p> <p>Član 1. Protokola br. 1</p> <p>Član 2. Protokola br. 4</p>	<p>Lypovchenko i Halabudenco protiv Republike Moldavije i Rusije, br. 40926/16 i 73942/17</p> <p>20. februar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Odgovornost za kršenje Konvencije u samoproglašenoj "Moldavskoj Republici Transnistriji".</p> <p>- Navodi o raznim kršenjima prava podnosilaca predstavke u samoproglašenoj "Moldavskoj Republici Transnistriji" (MRT).</p> <p>- Nadležnost Rusije i Republike Moldavije nad "Moldavskom Republikom Transnistrijom" (MRT): nema osnove koja bi opravdala odstupanje od nalaza u prethodnim predmetima o nadležnosti u vezi Transnistrije (vidjeti predmet Mozer protiv Republike Moldavije i Rusije [Veliko vijeće]), paragrafi 85 do 87.</p> <p>- Obratiti pažnju na ograničavanje podnosiocjeve slobode na povratak u "MRT" zbog potencijalnog hapšenja na osnovu nezakonitog naloga za hapšenje koju je izdao de facto sud u "MRT", paragrafi 148 i 149.</p> <p>Povreda članova 3., 5. st. 1 i 6 Konvencije (prvi podnosilac) od strane Ruske Federacije.</p> <p>Povreda člana 1. Protokola br. 1 i člana 2. Protokola br. 4 Konvencije (drugi podnosilac) od strane Ruske Federacije.</p>
<p>Član 10.</p>	<p>Dede protive Turske, br. 48340/20</p> <p>20. februar 2024.</p> <p>Odjel II</p>	<p>Kritike zaposlenika upućenog rukovodstvu. Sloboda izražavanja.</p> <p>- Otkaz zaposleniku banke, jer je poslao interni e-mail odjeljenju za ljudske resurse u kojem je kritikovao rukovodne metode rukovodioca na najvišem nivou.</p> <p>- Obratiti pažnju na primjenjive principe ostvarenja slobode izražavanja od strane zaposlenika u kontekstu zakona o zaposlenju.</p> <p>- Propust domaćih vlasti da adekvatno procjene relevantne faktore u uspostavljanju ravnoteže između različitih interesa: kapacitet predmetnog e-maila da prouzrokuje štetu, njegov sadržaj, profesionalni kontekst u kojem se desio i potencijalni obim i uticaj na radno mjesto (primaoci, korišteni jezik, itd.), paragrafi 40 do 51.</p> <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p>
<p>Član 3. (procesni aspekt)</p>	<p>M. G. protiv Litvanije, br. 6406/21</p>	<p>Krivično procesuiranje pokušaja seksualnog napada. Ranjivost maloljetnika. Sekundarna viktimizacija.</p> <p>- Neuspjeh da se adekvatno reagira na posebnu ranjivost maloljetnika tokom pretjerano dugog krivičnog postupka u vezi pokušaja seksualnog napada.</p>

	20. februar 2024. Odjel II	<ul style="list-style-type: none"> - Pretjerano dug postupak može se pripisati vlastima, paragrafi 103 do 113. - Ponovljeni ljebarski pregledi zbog neuspjeha prethodnih vještaka da dostave propisno obrazložene i sveobuhvatne izvještaje, paragrafi 106 do 109. - Psihološke procjene nekoliko godina nakon spornih događaja, čime se riskira dodatna trauma, paragrafi 110 do 112, te 115. - Izostanak odgovarajućih i ubjedljivih razloga da se opravda ukidanje kazne počiniocu. Sankcija je disproportionalna težini krivičnog djela (paragrafi 116 do 125). - Obratiti pažnju na upućivanje na međunarodne i evropske pravne materijale, paragrafi 74 do 76, 98 i 110 do 116. <p>Povreda člana 3. Konvencije (procesni aspekt).</p>
<p>Član 8. (procesno i materijalno)</p> <p>Član 14.</p>	<p>Wa Baile protiv Švicarske, br. 43868/18 i 25883/21</p> <p>20. februar 2024.</p> <p>Odjel III</p>	<p>Rasno profiliranje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rasno profiliranje tokom provjere identiteta podnosioca predstavke na glavnoj željezničkoj stanici u Cirihi. - Obratiti pažnju na neuspjeh domaćih sudova (krivično i upravno) da utvrde da li je provjera identiteta bila izvršena na osnovu diskriminatornih motiva, paragrafi 93 do 103 (uporedite i kontrastirajte sa predmetima Basu protiv Njemačke i Muhammad protiv Španije). - Primjenjivost: prag ozbiljnosti dostignut prema članu 8., v. paragraf 102. - Nesposobnost vlade da pobije pretpostavku diskriminatornog postupanja tokom provjere identiteta, paragrafi 131 do 135. - Obratiti pažnju na razliku od predmeta <i>Basu</i>, paragraf 134. - Vidjeti reference i upućivanje na međunarodne pravne dokumente, paragrafi 42 do 56, 127 do 129 i 135. <p>Povreda člana 14. u vezi sa članom 8. Konvencije (procesno i materijalno).</p>
Član 10.	<p>Danilet protiv Rumunije, br. 16915/21</p> <p>20. februar 2024.</p>	<p>Disciplinska odgovornost sudija. Sloboda izražavanja na Facebook-u.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Disciplinska sankcija izrečena sudiji zbog komentara objavljenih na njegovoj Facebook stranici. - Obratiti pažnju na postizanje ravnoteže između sukobljenih interesa: sloboda sudije da se izrazi o osjetljivim pitanjima od javnog interesa i dužnost sudije da bude rezervisan/diskretan prilikom korištenja društvenih medija.

	Odjel IV	<p>- Poruke objavljene na društvenim medijima doprinose javnom diskursu o pitanjima od općeg interesa, paragrafi 64 do 83.</p> <p>Povreda člana 10. Konvencije.</p> <p><i>Napomena: Predmet nije konačan. Upućen Velikom vijeću.</i></p>
Član 8.	<p>Diaconeasa protiv Rumunije, br. 53162/21</p> <p>20. februar 2024.</p> <p>Odjel IV</p>	<p>Prava osoba sa invaliditetom. Privatni život.</p> <p>- Uskraćivanje ličnog asistenta kojeg finansira Država osobi sa invaliditetom što je rezultiralo popriličnim gubitkom samostalnosti.</p> <p>- Nedostatak detaljne procjene stepena invaliditeta podnositeljice predstavke i alternativnih praktičnih aranžmana, gdje se njena situacija nije poboljšala, te joj je trebala asistencija za najosnovnije radnje, paragrafi 58 do 64.</p> <p>Povreda člana 8. Konvencije.</p>